

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Doctor en Ciències Agràries

Cap de la Secció Tècnica d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL·LABORADORS

JOAN AGUILÓ: Director del Laboratori de Patologia Vegetal del Consell Provincial de Foment de Tarragona.

JOAN ANGEL I GENÍS: Enginyer, Professor de Fitotècnia en l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN ARUMÍ: Ajudant del Servei Tècnic de Terra Campa.

LLORENÇ BADELL: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic de Viticultura.

GUILLEM DE BENAVENT: Doctor en Farmàcia, Ajudant del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

M. FAURA I SANS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Geologia en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. GIRONA: Doctor en Dret, Professor de Economia i Legislació en l'Escola Superior d'Agricultura.

MANUEL LLENAS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Botànica en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. LLORT: Publicista Agrari.

ARNEST MESTRE: Enginyer Director de l'Estació Enològica de Felanitx (Mallorca).

CRISTÒFOL MESTRE: Enginyer Director de l'Estació Enològica de Vilafranca del Penedès.

VICENS NUBIOLA: Professor de Floricultura en l'Escola dels Bells Oficis.

C. OLIVERAS MASSÓ: Enginyer Director de l'Escola de Viticultura i Enologia de Reus.

CARLES PI SUÑER: Enginyer, Director de l'Escola Superior d'Agricultura i Professor de Mecànica.

J. Poch de FELIU: Enginyer, Encarregat del Servei Tècnic de Terra Campa.

JAUME RAVENTÓS: Enginyer, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat, i Cap del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

JOSEP M.ª RENDÉ: Cap de l'Acció Social Agrària.

M. ROSSELL VILÀ: Professor de Zoològia en l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN SALOM: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Arbres Fruiters.

SEGIMON VANDRELL: Enginyer, Encarregat del Servei Forestal.

ERASME M. D'YMBERT: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Enologia.

VALERI SERRA I BOLDÚ :: SECRETARI

SUMARI

Sobre el Crèdit agrari, per *August Matons*. — L'organització tècnica de les fassines, per *A. Daneo*. — Les dormidores, per *J. M. Rovira*. — Sobre les actuals malalties dels porcs, per *Josep Séculi Roca*. — El conreu de la patata a la Plana de Vich, per *Joan Arumí*. — Espigolant. — Informació Vinícola, per *Pere J. Llorc*. — Informació general. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Bibliografia. — Consultori.

FORA TEXT

L'INSTITUT BORRELL DE LES ESCOLES PÍES, A ALELLA. (Acabament).

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

Parlament, 9

Barcelona

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.**

que és un poderós estimulants
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACTIU H. B. C., Bruch,
núm. 42: Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

**SOCIETAT ENOLÒGICA DEL Penedès
SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès**

APARELLS PER ANÀLISIS DE VINS
PRODUCTES ENOLÒGICS -- ADOBS QUÍMICS
SULFATS I SOFRES - MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA

INSTAL·LACIONS COMPLETES DE VINIFICACIÓ
MODERNA PER A CELLERS COOPERATIUS

DESPATX: Rambla Sant Francesc, 15 - Telèfon 24

TALLERS: Carrer de Misser Rufet, núm. 8 - Tel. 149

Telegrams "ERDARD"

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessefes 7 - Fora: Pessefes 9 - Número solt: Pessefes 0^o50

Sobre el Crèdit agrari

DE tant en tant s'ha de parlar del Crèdit agrari per a refrescar la memòria dels nostres governants; de tant en tant s'han de repetir demandes i deploracions animats de l'esperança, un xic confusa, d'obtenir finalment una llei seriosa, completa, oportuna, que resolgui definitivament la qüestió i proporcioni diners a la terra, que més que d'aigua potser té sed de capitals.

Però per molt temps encara, totes les invocacions i els desitjos seran inútils perquè el problema presenta, realment, una complexitat difícilment superable sobretot quan, per desgràcia, s'han de patir ministres i directors generals d'una capacitat o d'una preparació microscòpica com els que des de Madrid ténen el deliciós encàrrec de desfer la plàcida felicitat dels espanyols.

I, en veritat, la resolució no hauria d'ajornar-se ja més. Tot l'ulterior progrés de que és susceptible l'agricultura a Catalunya depèn, avui, de la possibilitat de trobar capitals.

Hem assolit un límit que no es pot rebassar solament amb l'esforç individual. Cal ara una ajuda oficial, cal crear una entitat que amb les garanties necessàries, pugui deixar diners en condicions acceptables i sense fixar clàusules absurdes que dificulten o impossibiliten tota operació.

Nosaltres confessem la nostra absoluta i conscient desconfiança en la capacitat i en la sincera voluntat de l'Estat espanyol de resoldre la qüestió. Una llarga experiència mai desmentida pels fets, sinó enfortida cada dia que passa per una realitat progressivament dolorosa, ens ensenya que, a Espanya, els grans problemes es resolen sols o al marge de la llei, quan han assolit suficient maduresa i que l'Estat intervé, després de moltes vacil·lacions, únicament per a donar una sanció oficial que consagri definitivament el fet existent.

Fàcil és preveure que perdrem un temps preciós que tal volta mai

més tornarà perquè si la guerra ens feu rics, la pau, probablement, ens farà pobres i els diners que vingueren en quantitats gegantines, portats per una onada de fortuna no merescuda, desfaran la ruta seguida i a través del Pireneu, que no serà barrera sinó ample camí, tornaran a les arquas d'on sortiren, forçats per un imprescindible necessitat.

Aquestes constatacions ens marquen l'orientació a seguir: crear el Crèdit agrari sense la problemàtica intervenció de l'Estat.

Ja s'ha tractat a Catalunya de la manera de conseguir-ho. Els elements directors del nostre floeixent moviment agrari, n'han parlat ja molts cops. Una de les ponències que havien de discutir-se en la Conferència de l'Agricultura, proposava solucions perfectament viables.

Es hora de recollir aquestes idees; es necessita sols l'esforç creador, la voluntat de fer.

* * *

A Catalunya la solució és relativament fàcil, ja que el crèdit pot establir-se quasi exclusivament amb diners dels agricultors, evitant que aquells dormin inutilitzats en les caleixeres o vagin als bancs i que aquests els distribueixin a la indústria i al comerç. Els diners dels altres és necessitaran sols al començament. Un cop creada l'entitat bancària, un cop en funcionament quan les nostres caixes rurals hagin adquirit un xic de confiança, fàcil d'inspirar donat l'actual esperit de la nostra gent, aleshores no es necessitaran diners de ningú.

La Caixa Comunal de Crèdit de la Mancomunitat pot ésser la base del neu banc agrari, que arreplegui i uneixi al seu entorn tots els Sindicats i Caixes rurals de Catalunya, concentrant els diners, avui improductius, i repartint-los després a través de les associacions agràries als agricultors que els necessitin.

Jo voldria que aprofitéssim el moment; uns quants Sindicats haurien d'empendre la campanya, que trobarà ressò en tota la nostra terra, fins aconseguir la realització del projecte.

Cal convencer-se que aquesta realització és fàcil al nostre país perquè existeixen ja els fonaments sobre els quals ha d'assentar-se l'obra: la Caixa Comunal de Crèdit i les nombroses i fortes associacions agràries.

Per això repetim: és qüestió de voluntat.

AUGUST MATONS.

Agricultors: desconfieu dels guanys especials per a tal o qual conreu. Compreu vosaltres les primeres matèries i feu després les barreges que us convinguin.

L'organització tècnica de les fassines

L'APROFITAMENT i la industrialització dels residus dels productes agrícoles, com també les altres indústries agràries organitzades en forma de cooperatives o sindicats, va adquirint cada dia major importància, degut a la necessitat immediata que té l'agricultor de restablir el seu equilibri econòmic. Aquesta industrialització de residus agrícoles com la brisa, l'aprofitament de la qual ha assolit i assoleix cada dia major increment a Catalunya, ha evolucionat de la petita indústria casolana a les destil·leries cooperatives, de considerable importància.

Però aquesta evolució ha estat fins ara incompleta, perquè, si des del punt de mira social i administratiu no deixa res que desitjar, des del punt de mira tècnic i econòmic la indústria ha quedat estacionària. Això és degut, tal vegada, al concepte ingenu que es té de la destil·lació que, més que indústria, es considera com una senzilla manipulació de cuina. Sens dubte aquest aprofitament va començar en una cuina de pagès intel·ligent que bonament i sense gaires preocupacions, va treballar, no ja mogut per la necessitat econòmica, sinó per entretenir-se durant els dies de pluja, satisfet, al mateix temps, de guanyar algunes pessetes que devia considerar plogudes del cel com les que es guanyen al cafè.

Desgraciadament en l'actualitat l'aprofitament dels subproductes no es pot considerar com superflu, sinó com necessari, i, per tant, s'ha de mirar de treure'n el màxim rendiment econòmic. És a dir: el bon pagès com el bon industrial, ha d'ésser un veritable usurer dels seus camps i de les seves fàbriques. Jo demano als que formen part de les fassines avui existents a Catalunya si estan convençuts que obtenen el rendiment màxim possible. Penso que no poden tenir tal convicció, perquè, en general, estan mancats dels coneixements tècnics que es necessiten per a obtenir aquest rendiment màxim. M'aventuro a afirmar que estan mancats de coneixements tècnics, perquè he pogut observar en les fassines alguns defectes que corroboren aquesta opinió.

Així, per exemple, es nota de seguida una mala orientació en l'elecció del sistema a seguir en el tractament de les brises. En algunes fassines, per les condicions favorables d'emplaçament, hauria estat molt més beneficiosa la preparació de bitartrat de potassa que la del tartrat de calç, i en altres, en canvi, hauria estat més convenient fer el contrari.

Si es demana per què s'ha escollit un sistema amb preferència sobre l'altre, vénen opinions vagues que no demostren res.

Generalment tothom prefereix la preparació de tartrat de calç per què és menys complicada, més senzilla. En efecte, és així; però aquest factor sol no pot decidir. És necessari concretar i estudiar tots els elements contraris i favorables, donant-los-hi forma numèrica abans de poder escollir amb seguretat.

En un petit treball que vaig fer sobre la qüestió, és a dir sobre l'elecció d'un d'aquests sistemes, per a una fassina emplaçada en un lloc d'aigües pobres en sals i que treballava sis milions de quilos de brisa a l'any les dades que vaig poder recollir demostraren que es podia obtenir un rendiment de més de 100 pessets diàries a favor de la preparació del bi-

tartrat de calç, en lloc de la del tartrat de calç. Essent, doncs, en les condicions en què la fàbrica havia de treballar, més beneficiós produir bitartrat potàssic que no tartrat de calç, ¿havien d'escollir només la fabricació d'aquest últim, perquè és més senzilla, i llençar cada dia 100 pessetes?

Evidentment ens vàrem decidir pel primer dels dos sistemes, considerant que la major dificultat o complicació d'obtenció podia ésser superada fàcilment per un personal directiu que tingués els coneixements necessaris.

Un altre defecte de les nostres fassines és una distribució dolenta en l'emplaçament dels elements que intervenen en el treball i en deriva d'això augment de treball i d'operaris.

Manca, demés, un criteri experimental sobre la duració d'un tractament, sobre la quantitat d'àcid o de calç a emprar, etc.; i, no obstant, aquests factors tenen influència sobre el rendiment i la puresa dels productes.

Respecte a la rectificació dels alcohols s'ha de confessar que es fa d'una manera rutinària, amb la sola guia de les explicacions donades pel fabricant a l'obrer encarregat d'estar al davant de les operacions. I aquest obrer que ignora molts perquè no es troba en condicions de normalitzar la marxa dels aparells quan aquests, per una raó qualsevol, no funcionen bé. De vegades, a còpia d'obrir i tancar clauetes, arriba a endevinar el mal, però no és sempre així.

En algunes fassines intenten desinfectar els alcohols servint-se d'unes receptes sense saber si són o no convenientes.

Aquestes fassines doncs, que recorden, per la manera de treballar i per l'organització, les simpàtiques indústries casolanes, de les quals difereixen solament per les dimensions, no poden proporcionar el màxim de beneficis que s'ha de demanar a tota mena d'explotacions.

L'única manera d'aconseguir aquest benefici, del qual estan molt lluny actualment, és el de fer un estudi tècnic, econòmic i comparatiu, seriós, a base d'assaigs que es poden practicar o en la destilleria mateixa o en un laboratori, amb l'objecte de concretar, escollir, perfeccionar i adaptar a les condicions de treball el mètode a seguir.

D'aquesta manera únicament es pot adquirir un criteri ferm i orientar bé el treball de la fassina.

I, si pensem en l'evolució que han de fer les fassines per la necessitat immediata que té l'agricultor d'intensificar el rendiment de les indústries dels subproductes, veurem que un cop creades totes les fassines comarcals que han d'existir a Catalunya, es sentirà la necessitat d'associar-les per aprofitar més encara els residus que avui es perden o tenen una valor molt petita, com la brisa destil·lada, la llavor, etc., i per a refinar els productes, fabricar àcid tàrtric, etc. I aquesta fàbrica no es podrà crear si no es té un criteri molt experimentat sobre aquestes indústries.

A. DANEO

L'agricultor deu tenir dues grans preocupacions: alimentar bé el bestiar i adobar bé les seves terres.

Les dormidores

II

ABANS d'exposar els diferents procediments que poden emprar-se per a perseguir o destruir les dormidores o privar que tal flagell pugui malmetre la collita i fins la mateixa vinya, és necessari que fem constar algunes particularitats referents a la resistència d'aquesta eruga.

Té la dormidora dues defenses (ultra la d'estar colgada de dia) que resulten importantíssimes per a la seva seguretat i que fan difícils i quasi impossibles tots els mitjans de lluita que l'home pot esgrimir contra ella. Una d'elles és un estòmac privilegiat i l'altra un greix que embolcalla la pell i li proporciona una seguretat quasi absoluta contra tots els elements naturals o artificials que puguin perjudicar-la.

L'estòmac de les dormidores ho admet tot, ho digereix tot, i es tan poc exigent, que sembla que estigui igualment contenta quan menja, que quan dejuna.

Si recollim unes quantes erugues dormidores i les deixem a dejuni absolut, viuen dues, tres i fins quatre setmanes sense que aparentment s'alteri llur salut. Si se'ls dona menjar, mengen sense que sobrevingui cap indigestió.

Les metzines no hi poden gran cosa. Si són a l'aire lliure i poden escollir, prefereixen aquells menjars que no contenen metzines. Si no en tenen d'altre, sembla que dubtin; però per fi, passat més o menys temps de dejuni, es determinen a menjar, i quasi sempre és en va buscar les erugues mortes, la qual cosa fa pensar en la inutilitat de totes les fórmules tòxiques.

Posades en el laboratori, presoneres i augmentada la ració de la metzina, moren totes. Això, deixant apart la diferència que hi ha entre la llibertat i el captiveri, fa pensar que alguna fórmula podria estudiar-se de virulència suficient que l'estómac no pogués resistir-la.

Quant a la resistència que contra els elements exteriors li dona el greix que circunda la seva pell, és molt particular. Tirades unes quantes erugues dintre d'un gerro d'aigua, per llur propi pes passen al fons. Llur actitud demostra que es troben forasteres en aquest element, i, després d'intentar caminar i moure's, resten quietes, en general, estirades com si haguessin mort.

Si deu o dotze hores després se les treu de l'aigua i se les deixa en llibertat, de moment queden quietes, però no passa molt temps sense que es posin en moviment; i, quan és l'hora, mengen com si res els hagués fet un bany tan llarg.

El contacte amb els àcids tampoc les perjudica, com tampoc els pòlvers insecticides que destrueixen els altres insectes i erugues. Això sempre que es faci adaptant les proves de manera que puguin després passar-se a la pràctica, tant pel procediment com per la part econòmica.

Tirar aigua abundant i amb pressió simulant un xàfec al peu d'un cep a fi d'encrostar-lo, no dona cap resultat. Si posem a l'aigua un àcid,

sulfat de ferro, petroli en quantitat no perjudicial a la planta, no hem fet res perjudicial a l'eruga.

Sulfatar el cep a forta dosi de sulfat de coure, un tractament d'arseniat a dosi corrent, ensofrar el cep profusament, encalcinar-lo amb cendra, en fi tots els procediments científics i casolans que té a mà el pagès, tots s'estrellen davant la passivitat de l'eruga i la seva resistència d'estómac.

Fetes aquestes anotacions sobre la seva resistència, podem passar a l'enumeració dels mitjans que queden a l'agricultor per a combatre la dormidora.

El més usat, potser el més primitiu, però que per falta d'altra cosa ha adoptat el pagès, és el de la recollida a mà de l'eruga dormidora. Hem vist enguany el nostre pagès, a la nit, amb un saquet recollint les erugues. L'hem vist de dia esgarrapant la terra i recollir-les com qui aplega olives. I el més trist era que es queixaven que sempre trobessin les mateixes, després de quinze dies de fer cada dia el mateix treball cep per cep.

Aquest procediment és car i enujós i esmerça una mà d'obra de la qual el país no disposa. En l'estudi seriós contra aquest flagell és necessari rebutjar-lo com a impracticable.

Si es fan forats al peu del cep, l'eruga té tendència a ficar-s'hi i l'endemà poden matar-se amb el mateix bastó que ha servit per a fer els forats. Potser és més pràctic que el primer, aquest sistema, però és de resultats dubtosos i també molt car de mà d'obra.

Si sabéssim amb certesa les vinyes que han d'ésser envaïdes per l'eruga dormidora, hi ha un remei que dona relativament bons resultats, i és el de sembrar al mig de les carreres de la vinya una cultiva qualsevol. Les erugues s'entretenen menjant la cultiva i no toquen el cep. Diuen els francesos que això els dona bon resultat quan les erugues troben, al punt que desitgen, la cultiva; del contrari, pugen al cep. Acabada la invasió, la cultiva sembrada s'ha de girar, aprofitant-la com adob en verd.

Alguns han provat de no llaurar ni cavar, però el procediment és brut i de resultat dubtós. L'eruga ha menjat poca herba i molts brots.

Quant a les metzines, al principi, quan el cep està avellanat, són completament inútils. L'eruga buida per dins el borro i deixa les fulletes de fora que resulten enmetzinades. Demés, el cep creix tan ràpidament, que l'eruga troba cada dia menjar no enmetzinat, encara que es fes una ruixada de metzina cada dos o tres dies, cosa molt difícil.

Més tard, les metzines sembla com si fessin disminuir la intensitat del mal. Però aquest ja està fet, i, demés, és d'un resultat poc apreciable per les raons apuntades.

Hi ha un últim procediment, que jo crec el més pràctic, el més econòmic i el més racional mentre no es trobi altra manera més aventajosa, i és la de privar l'eruga de pujar dalt el cep.

Això cura de poca cosa, perquè no destrueix la dormidora, que seria l'ideal. Però hem de tenir present que si no ho podem aconseguir directament és necessari acontentar-nos amb allò que indirectament doni de si un servei.

Tenim un exemple prou eloqüent. En el cultiu de fruiters és tan difícil combatre la formiga, que els hortelans s'han hagut d'acontentar

amb privar que el formigó pugi a l'arbre, i ho aconseguen i salven la collita i els arbres sense destruir les formigues.

Un cas per l'estil és el nostre amb la dormidora i el cep. No hi ha procediment conegut per a destruir-la; però, seguint el procediment adoptat per als arbres, podem salvar el cep i els raïms, que és el que ens convé, encara que per aquest procediment no destruïm la dormidora.

Amb tot, la dormidora és mandrosa, difícilment emigra, podríem dir que és totxa: si no troba menjar se'n va a la terra i dorm. Per resistent que sigui d'estómac, ella no podrà viure sense menjar, i si no té manera de pujar al cep, i si la vinya és neta, morirà.

Jo ho he vist, enguany en una vinya de dos mil ceps, a Sant Marçal de Castellet. Tenia cada cep l'anella protectora de cola Tanglefoot, i l'eruga no pujava al cep perquè no podia, i, no obstant, en trobàvem al peu del cep en nombre de 25 a 30 per soca. No emigrava.

Tots els procediments publicats contra la formiga per a evitar que pugi dalt d'un fruïter, són útils contra la dormidora. La calç, el cotó fluix, el quitrà, etc. L'únic pràctic i de durada és una cola que no s'assequi i que l'eruga dormidora no traspasa; si ho fa és per una sola vegada. Queda embescada i no li és possible tornar a pujar.

Un bon tipus de cola és la Tanglefoot. L'únic inconvenient que té és que és cara. La despesa de mà d'obra és relativament petita, més reduïda que per a tots els altres procediments. Abans de l'aplicació de la cola és necessari desbrossar una mica l'escorça en el punt on s'ha d'aplicar l'anella de cola.

Jo, que no sóc molt pràctic en el treball, vaig fer-ne 20 en menys d'un quart d'hora; veritat que eren ceps novells. Moltíssim més temps hauria estat a recollir l'eruga.

La baratura de la cola és qüestió senzilla d'estudi. Tenim en prova algunes fórmules de molt baix preu i de les quals esperem resultats satisfactoris. No les publiquem avui per no allargar: preferim fer-ho quan puguem dir els resultats que hem obtingut.

Alguns agricultors, en indicar aquest procediment, han començat per trobar-lo car i enuïós, però en fer números no els ha quedat altre remei que acceptar-lo com el més pràctic i el més econòmic. Després hi han trobat un segon inconvenient, i és que, essent el cep una planta molt baixa, el vent anul·laria l'eficàcia de la cola amb la terra que aixeca. Demés, amb les erugues dormidores no passa com amb els pugons, que l'un fa pont per l'altre.

L'inconvenient de la terra és una cosa certa; però en la pràctica no l'hem pogut comprovar, amb tot i haver fet vent suficient per a embrutar la pasta. No neguem que pugui sobrevenir la inutilitat de la cola per la terra, però en aquest cas, remenant l'anella per la part que té la terra, sense posar cola nova, queda igualment servible.

Quant al pas que una eruga pugui fer a l'altra, això no succeeix. L'eruga ja no intenta passar; i, si per qualsevol causa hi queda agafada, té força suficient per a marxar de l'anella protectora, i cau a terra.

J. M. ROVIRA

Allí on no entra la llum, hi entra sovint el manescal i el metge.

Sobre les actuals malalties dels porcs

L'any passat de 1919 ha estat per a la major part dels engreixadors roges. Recordeu, amics llegidors, aquells primers treballs publicats en aquesta revista sobre la multitud d'assaigs que durant l'any 1918 executàrem en les nostres quadres de bestiar. Avui és necessari que us doni compte de tot el que havem fet durant l'any 1919 i del que estem verificant avui dia amb aquest bati-bull de malalts i malalties.

Cada mes havem treballat sobre bestiar malalt, i sempre amb la intervenció del sèrum triomfàvem; però quan la batalla sigué forta fou en el mes de maig proppassat, prenent, la malaltia, el caràcter de congestió cerebral, sense coloracions en la pell i morint els porcs en poques hores. En el mes de juliol i agost, quan semblava que la calor excessiva havia de conduir a un daltabaix, veírem els ramaders tot sorpresos i amb agraiement natural, ja que no passà res, especialment en els porcs grassos. Alguna que altra quadra infectada ho fou de mal roig i fou curada molt ràpidament.

En el mes d'octubre, en iniciar-se els freds, la província de Girona és la que donà en els seus mercats contingents de bestiar malaltís que, portat més tard a les quadres dels engreixadors barcelonins, fou com una pólvora, rebent sobretot el bestiar gras, encara que hagués rebut sèrum o bé vacuna i el període d'aplicació dels quals excedís de quatre mesos.

Som molts els que rebéren un fort disgust, perquè amb bestiar que passi de 100 quilos la lluita eficaç és impossible, perquè encara que triomfi la medicina, la finalitat industrial s'hi oposa i el millor factor és l'exportador.

Aquesta malaltia, que no fou més que un tifus, fou oculta sempre; fins que tots els que, majorment necessitem dels mercats estiguérem es-carmentats, llavors es sentiren les queixes.

No és possible que existeixi aquest règim d'impunitat de què gosa aquesta gent que, veient una quadra malalta greument (bestiar que mor), el compra a cap diner al pagès o particular que es troba en tal situació; i, l'endemà, aquest bestiar que porta el mal en estat d'incubació, que rarament pot dir-se que està malalt de malaltia infecto-contagiosa al primer examen, aquest bestiar passa al mercat més pròxim i és venut de seguida, sorprenent-se el que el compra en ésser l'endemà quan es dona compte dels malalts o bé, tal volta, de bestiar mort.

Pot dir-se que totes les epizooties més fulminants, totes les invasions de pesta roja que havem d'anotar els que tenim bon nombre de caps, són filles d'una entrada de porcs portadors de la malaltia, tota vegada en incubació i vinguts de mercat. No hi ha ramader de porcs que passi temporada sense sofrir una o altra epizootia, i cal veure amb la *frescura* que s'argumenta quan succeeix aquest fet. Diu el negociant al pagès: — Això és el canvi d'aigües; és que no els prova, essent pocs els que saben incorporar-se. — Però si els porcs són pagats, ningú pot recórrer, i si no es paguen també perdrà el plet el comprador.

Jo puc afirmar que he estat víctima quatre vegades en dos anys, i ha

estat el mercat de Granollers, com el de Girona, el que ha sembrat el germen destructor. Aquest any de 1919 porto assistits uns 300 porcs entre les cases de pagès que han comprat bestiar malalt i de meus. Durant la primavera passada, quan ja estava acabant el desastre, llavors hi hagué qui donà entenent, com a mesura preventiva, de posar un bon llit de calç fosa en el lloc on sol fer-se el mercat de porcs a Granollers; però ningú alçà el crit i no facultant la llei a res *quí gemega ja ha rebut*.

La causa essencial està en l'ocultació de l'epizoòtia en els pobles; la masia que es veu infectada, primer la sap el negociant que no pas el veterinari respectiu; i, en lloc de cercar solució de cura, interessen els pocs diners que regalen els mercaders.

La llei d'epizoòties quedà imperfecta del tot. No tenint en compte la dificultat d'apreciar tota malaltia roja en període primitiu, no atenent per a res el procés d'incubació, no sabent que solament una mesura i encara totalment impracticable en el règim dels mercats podia descobrir el mal, restà ben impune la gestió del comerciant trafiquejant bestiar malalt i sembrant, en una comarca o comarques distintes, l'epizoòtia devastadora.

Actualment hi ha hagut necessitat que fos una glossopeda, o mal de peus, qui fes tancar un mercat com acordà l'Ajuntament de Granollers. Però ¡quantes vegades els porcs estan sofrint un mal pitjor que una glossopeda i tot ha seguit, igual!

Jo voldria, ja que resta impune l'acció mercantil, que tots els que necessiten dels mercats de Catalunya per a compres de bestiar porquí, tan aviat com fossin víctimes d'una epizoòtia, per haver comprat bestiar malalt, es fes públic entre nosaltres, els ramaders, el nom de qui els ha venut, indagar d'on procedien i aplicar llavors la llei denunciant la ocultació executada. Avui dia que tenim formada l'associació de ramaders, és bona ocasió perquè prenent-se ella la defensa i actuació, el perjudicat pugui tenir, ultra l'ajut, més autoritat en la seva reclamació.

Les actuals malalties dels porcs són les de sempre. Els negociants sempre argumenten que és un mal nou, un mal aire, el vagó, que allò o això, etc. Les disculpes no falten mai i, quan no, es torna a negociar sobre el mateix atropellament.

Durant set anys d'observació continuada pot afirmar-se que més d'un 80 per 100 d'invasions roges en els porcs són esdevingudes del tràfec comercial o sia en els mercats productors.

Mentre no existeixi reformada la llei d'epizoòties, els ramaders no podem defensar-nos d'altra manera que la de posar el bestiar en constant vigilància que respon bé amb delit anar a la sèrum-vacunació de seguida; que el veiem moixo, sense gana i anant de tort o bé colorant-se la pell, llavors aplicació immediata de sèrum polivalent.

JOSEP SÈCULI ROCA

Reflexioneu-ho: ¿Són els bons o bé els dolents agricultors els que assisteixen a conferències, llegeixen revistes agrícoles o estudiarien algun assumpte d'agricultura?

El conreu de la patata a la Plana de Vich

II

PREPARACIÓ DEL TERRENY PER A LA SEMBRA.—Les patates es fan, com havem dit, l'any de la femada, o sia al primer del torn de conreu. Per això la primera operació és portar els fems al camp i distribuir-los en piles.

Abans de colgar els fems es reparteixen pel camp amb forques de púes de ferro, i són colgats amb una bona llaurada feta amb una arada bravant, anant a una profunditat d'uns 25 centímetres.

Aquestes arades són mogudes, en general, per una bona parella de bous.

Aquest treball cultural és corrent fer-lo a l'hivern perquè la terra, essent en general argilenca, queda molt atorrugada, i, fent-ho en aquest temps, les gelades es cuiden d'esmenussar-la i afinar-la. En ésser al mes de març li donen una rasclada que serveix per a acabar-la d'esmenussar i treure alguna herba que durant aquest període pugui haver vegetat; i cap als últims de març comencen la sembra.

La quantitat de fems que acostumen a tirar-hi és d'uns 25,000 a 30,000 quilos per hectàrea. Tots els agricultors acostumen a gastar els fems que els produeix llur bestiar, de manera que resulta difícil de poder precisar el preu que valen els fems esmerçats, ja que els pagesos desconeixen el veritable valor, i, per altra part, si a algú n'hi falten ha d'anar-los a treure per les cases i li surten a preus molt diferents per comprar-los quasi sempre a ull. Com a dada farem constar que un agricultor, l'any passat, va haver-ne de comprar pagant-los a 15 pessetes la carretada d'uns 700 a 800 quilos.

SEMBRA.—Una vegada tenen preparada la terra procedeixen a la sembra, la qual pot dir-se que comença després del 19 de març. Per a fer-la es serveixen d'una espècie de pala amb la qual donen un cop a terra empenyent una mica endavant a fi d'obrir un petit forat, tirant al mateix temps un tall de patata dintre d'aquell.

Aquesta sembra s'efectua amb l'ajuda d'un cordell posat d'un extrem a l'altre del camp a fi de fer la plantació ben alineada.

L'espai corrent entre planta i planta en el sentit dels rengles, o sia del cordell, és d'un 60 centímetres, i l'espai entre rest i rest és de 70 a 80 centímetres. També hi ha algun agricultor que fa la sembra a quadro, és a dir, que dona el mateix espai entre planta i planta, en el sentit de llargada del cordell, que entre rest i rest.

Aquest segon sistema tindria l'avantatge de poder calçar les patates a màquina i en tots sentits. No obstant, el primer sistema és el més corrent.

Respecte a la quantitat de llavor que gasten per hectàrea, és difícil donar una xifra exacta, per ésser gran la diferència que hi ha segons la grandària de la llavor, ja que semblant a talls, i deixant a cada tall almenys un grill desenrotllat i robust, es troben que hi ha llavor grossa de la qual poden fer dos o tres talls, i llavor petita que permet també dos o tres talls, i, per tant, la diferència total en aquests dos casos és considerable.

De totes maneres, fugint d'aquests extrems, podrà dir-se que, com a terme mig, la quantitat de llavor gastada és de 100 a 125 quilos per hectàrea.

Hi ha agricultors que aprofiten exageradament la llavor, i els grills, en desenrotllar-se, senten la falta de les matèries de reserva que han de proporcionar-los el tubèrcul; i aquests agricultors, si bé és veritat que gasten més poca llavor, en canvi obtenen collites més migrades.

CURES DE CONREU.—Si la sembra s'ha efectuat en bones condicions d'humitat i el temps l'ha afavorida acostuma a nèixer als vuits dies. Al cap d'un mes, les plantes ja comencen a marcar els rengles i també comencen a vegetar les males herbes, afavorides per trobar el terreny ben femat; i tal és aquesta creixença de males herbes, que es fa necessari donar una repassada amb l'aixada per a nêtejar el camp.

Quan la planta ha assolit una alçada de 15 a 20 centímetres, se la calça, és a dir, s'estova la terra amb l'aixada i es comencen a formar els restos. Algun temps més tard, o sia abans de la florida de les plantes, es dóna una recalçada molt més grossa que l'anterior calçada a fi de conservar la humitat de la terra i que els tubèrculs que es desenrotllin estiguin abrigats de l'aire i la llum, o sia que quedin ben colgats.

Totes aquestes treballades són fetes, en general, amb l'aixada, trobantse molt pocs agricultors que usin maquinària per a tals feines. És de recomanar que es fixin bé amb els que usen maquinària i que procurin imitar-los, car amb aquest sistema estalviarien molts jornals i obtindrien bons resultats.

RECOL-LECCIÓ.—Per allà al mes de setembre comencen la collita de les patates, operació que fan amb l'aixada, desfent els restos i traient els tubèrculs.

Aquesta operació feta així resulta molt cara, i seria de gran utilitat que els Sindicats i particulars es preocupessin de l'utilització de la maquinària que per a aquest fi es construeix.

El senyor Pratdesaba fa 12 anys que va fer treballar una maquinària per a aquest objecte a la Plana de Vich, però els agricultors se la van mirar amb indiferència. Avui que les circumstàncies són tan diferents, i amb l'augment que han sofert els jornals, es precis que els preocupi la introducció de maquinària per aquelles feines en què sigui possible la seva aplicació.

RENDIMENT PER HECTÀREA.—És aquest susceptible de grans variacions; no obstant, es considera un rendiment normal de 250 a 275 quintars per hectàrea o sia de 10,000 a 11,000 quilos.

En els anys en què el temps hi acompanya, o sia que ploqui pel juliol i agost, s'obtenen collites que sempre passen de 15,000 quilos per hectàrea. En canvi en anys dolents com el 1918, quasi no varen arribar a 8,000 quilos.

Com a cas extraordinari citarem que en un camp de la Plana varen collir-ne, l'any passat, a raó de 23,000 quilos per hectàrea.

MALALTIES.—Fins fa pocs anys no eren conegudes, en aquella comarca, cap de les malalties que ataquen aquesta planta; però es va accentuant cada dia més la invasió de la *Phytophthora infestans*, malaltia criptogàmica anàloga al mildiu de la vinya.

Contra aquesta malaltia no s'ha seguit fins ara cap tractament per

no haver agafat gran increment; però s'ha de tenir molt compte a fi d'evitar la ràpida propagació, puix que, si així fos, podria ocasionar grans perjudicis, i, tenint en compte que les polvoritzacions amb solució de sulfat de coure són un remei molt eficaç, seria impropï no usar d'aquestes i esperar que la malura envaís els camps.

VENDA I MERCATS DE VENDA.—Dues són les maneres de fer les vendes de patates en aquella comarca: venudes sobre el camp o venudes després d'arrencades i entrades.

La venda es fa quasi tota als magatzemistes de Barcelona, els quals des de ja fa molts anys, van a Vich a fer les compres directament als pagesos.

Aquests magatzemistes tenen llurs ensacadors que s'encarreguen de triar les patates, cosir les saques i enviar-les a llur destinació, essent de càrrec dels agricultors el transportar-les a l'estació de ferrocarril més pròxima.

El preu a que s'han arribat a pagar les patates aquest any són molt grans, sobretot comparats amb els anteriors a la guerra.

Abans de la guerra es pagaven les patates de 4 a 5 pessetes el quintà, o sia de 10 a 12 pessetes els 100 quilos i aquest any, sobre el camp, es pagaven a 20 pessetes els 100 quilos, i els que les van entrar en llurs cases esperant que pugessin de preu, les van poder vendre a 29 i 30 pessetes a pesar de totes les temptatives de la Junta de Subsistències per a mantenir el preu de taxa o sia 25 pessetes.

Respecte a l'aventatge que en aquesta comarca reportaria la venda associada, he de fer avinent que s'han fundat alguns Sindicats que tenen aquesta missió com un de llurs fins; al mateix temps recomano al lector l'article de D. Josep M.ª Valls «La qüestió de les subsistències», publicat en aquesta revista (n.º 5, any II) en el qual cita el cas del Sindicat de Manlleu que, amb la venda associada, aconseguí poder vendre les patates, en una taula d'un mercat de Barcelona, al preu de 18 pessetes els 100 quilos, essent així que el preu de taxa era de 25 pessetes.

JOAN ARUMI

ESPIGOLANT

El nou ministre de Foment

El nou ministre de Foment és un gran home. Per ara no legisla, no es belluga, estudia, calla, s'hi fixa com el loro del conte. Es dedica activament a lluir la casaca brillant d'or i de decoracions i es concentra en aquest gaudí dolç de sentir-se personalitat amb amplis poders. Passeja la seva glòria interior, la seva alegria d'home feliç pels despatxos dels seus subordinats exigint tal vegada una fervent admiració, un acatament servil. S'expansiona a casa seva amb els seus fills contents de tenir un papà ministre de les Espanyes, emocionats per aquesta rara fortuna que els distingeix. Però no fa grans coses. No exposa projectes de regeneració, no vol salvar-nos ràpidament de la ruïna i assegurar-nos per

sempre més una prosperitat de somni. És modest. El nou ministre de Foment és, indubtablement, un gran home.

Feia molts anys que l'esperàvem. Feia molts anys que el desitjàvem.

Ara el tenim el ministre de Foment que no legisla.

Les agitacions agràries a Itàlia

Un amic ens escriu des de Roma: Hem celebrat dues solemnes reunions d'agricultors. És la primera vegada que els agricultors intentem quelcom seriós que pot influir en la política italiana. Tenim ara la Confederació nacional, organisme poderós que neix amb molta empenta i amb moltes simpaties.

Atravessem una hora tràgica. Potser la nostra guerra i la nostra victòria hauran estat inútils. En els camps de molta part d'Itàlia ja no es treballa. Les vagues són contínues i violentes com en els centres industrials. Els pagesos volen la terra, és a dir, volen substituir als actuals propietaris.

Els socialistes i els catòlics, els dos partits més forts al Parlament, que es disputen l'hegemonia en el país, han entaulat una lluita de promeses i concessions per a conquerir els vots dels pagesos.

Tothom dona ço que no li pertany.

És un joc fàcil que no sabem on ens durà.

Diuen que el seny és la característica de la raça llatina; sembla que l'haguem perdut en la guerra junt amb moltes altres coses que potser mai més retrobarem...

El nostre amic és, creiem, un xic massa pessimista.

Quan trona... Santa Bàrbara!

L'ex-Director general d'Agricultura, senyor Monedero, té molta raó; mes nosaltres som així: li posem el pégat al bony sense curar-nos de refugir la vergassada.

Comenta el bon senyor Monedero els temperis que en un santiamèn han destruït ben suades collites i comenta els socors sempre forçosament migrats que l'Estat pot portar-hi. I diu, i diu bé, que no és en les forces humanes posar-se a xopluc de les ires del cel, però sí és en nostres voluntats ben ordenades la de prevenir-nos de les malifetes dels núvols.

Els segurs de collites! Bé s'ha predicat, mes debades, que ningú ve a recordar a la patrona santa dels artillers sinó quan trona i encara per a gemegar, no pas per a ofrenar-li abans les oracions i aquell sensatíssim... *ajuda't*.

I els segurs de collita que en part ens defensarien, en altra ens portarien augments de crèdits als necessitats. La forma mutual, generalitzant-se intensament i intervenint-la els sindicats, serien remei casi segur contra els mals temps. Si els Governos repassessin el cost d'auxilis i subvencions, tal volta trobarien que la font de racionals estalvis estaria en decretar obligatoris els segurs, no ja per a salvaguarda individual, sinó fins com interès nacional relligat a les produccions.

Si, a la força els pengem, més a la força s'han de salvar de la rutina, usura i misèria segures.

Quan trona... Santa Bàrbara! però el llamp ja ha caigut.

La riquesa en potassa dels jaciments de Sùria

Els jaciments potàssics catalans de Sùria posseeixen una riquesa en sals potàssiques que s'evalua en 3.375,000 tones. D'aquestes, 2.250,000 són de carnalita i 1.125,000 de silvinita. L'explotació començarà en breu, havent-se fet ja la major part dels treballs preliminars. Desgraciadament per a nosaltres, així com fins fa pocs anys els únics jaciments coneguts al món eren els de Stassfurt que permetien a Alemanya exercir ferriament el monopoli, avui, sembla, se n'han descobert varis, quina competència limitarà, evidentment, els beneficis que hauria realitzat Catalunya en el cas de dividir el monopoli solament amb Alemanya. Demés dels jaciments de Stassfurt i Sùria, se n'han trobat als Estats Units, a Alsàcia, i es diu també a Sicília i a Mèxic. Però aconsolem-nos: la nostra agricultura estarà sobrada des d'ara en endavant, d'aquest fertilitzant.

La producció de vi a la República Argentina

De tots els països sud-americans, l'Argentina és aquell en el qual el conreu de la vinya ha prèms més desenrotllament i la fabricació del vi ha assolit més perfecció. Des de fa uns quants anys, la viticultura sofreix una intensa crisi de sobreproducció, sobretot a la província de Mendoza, província molt coneguda a Catalunya pel fervorós patriotisme dels nostres compatriotes que segueixen amb entusiasme les lluites per la conquesta de les nostres llibertats. Potser algun dia donarem una ressenya dels remeis escogitats per a vèncer les conseqüències funestes d'aquesta crisi; no seria estrany que poguessin ésser-nos útils més endavant quan restablert l'equilibri de la producció mundial, acabi, com és de tèmper, aquest període de floreixement de la nostra viticultura.

L'Argentina és avui un competidor que pot fer molt mal a la producció vinícola europea. La crisi de sobreproducció ha imposat la limitació del conreu de la vinya a les comarques més apropiades, ha determinat l'abandó dels procediments antiquats en la tècnica de la fabricació, ha obligat l'Estat a promulgar lleis riguroses contra les sofisticacions i, per últim, ha portat els productors a buscar mercats fora del país de producció. Cal, doncs, que ens preocupem del que fan els argentins, on s'imiten ja amb veritable exactitud els tipus famosos de vi europeus.

La producció argentina ha estat, en 1917, de 3.655,814 hectolitres, en 1918 de 4.534,027, i de 4.654,559 en 1919. Durant aquests anys, en augmentar la producció nacional, ha disminuït l'importació de vi estranger.

Una cooperativa per a secar patates

Existeix a Itàlia, a Gallarate, un sindicat que es dedica a una indústria per nosaltres desconeguda: la dessecació de les patates. La patata seca després de haver estat posada en aigua per a que absorbeixi novament la humitat perduda amb la dessecació, pot servir per als mateixos usos culinàries que la tendra. La Marina mercant sol fer-ne un gran consum.

Per a obtenir 100 quilos de patates seques es necessiten de 600 a 800 quilos de tendres, segons l'estat i la classe de patata que es treballa. Per això un quilo de patata seca val 6 o 8 vegades més que la tendra, més les despeses d'elaboració.

El mateix sindicat fabrica també fècula amb les patates dolentes.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Sense sensibles modificacions els mercats del vi en ço que es refereix a preus i moviment de volums, no és pas cosa de que els lectors d'AGRICULTURA esmercin llurs temps en repeticions inútils i, per tant, serem breus dirigint, tan sols, una mirada a les nacions veïnes per a apreciar-ne l'estat dels vinyats.

El mes d'abril fou a França i migdia d'Itàlia més fredorós que ací i el regisme atmosfèric presentà dos centres divergents: un amb aigua sobrera; altre amb un aixut com pocs anys, particularment a Argèlia. Els ceps, doncs, mostraren una brotació enderrerrida que maig ha millorat oferint boníssims aspectes les vinyes que, en moltes comarques ja han pres dues sulfatacions i el sofre preventiu. Més amb juny, gens pròdig d'aigua els ceps argelins pateixen de sequera, bé que lliurant-se de les enfermetats corrents que (mildiu i oidium) tenen en aquelles terres un seti adequat. Per tant, bé que l'esperança de collita sigui ferma en punt a salvar-ne la mostra dels ceps, aquests no han carregat ni tan sols com acostumen en anyades regulars, explicant-se que les transaccions sobre els migrats estocs siguin a preus mantinguts.

Sembla que Itàlia veu una més abundosa mostra de raïms, car l'any és estat excepcionalment bo i la floració tingué lloc en perfecte equilibri atmosfèric. Sicília i la Toscana han estat, especialment, afavorides i és en aquelles províncies on més mantingut en alça està el preu del poc vi que resta en els cellers.

De Portugal, pas males noves, però tampoc d'una plena collita, car les terres baixes han trobat poca aigua en atenció a les escasses reserves de l'hivern, al punt que al dit «Paiz do Vinho», de Traz os Montes, la mínima ha vingut a ésser semblant a la de Perpinyà, d'uns 24 milímetres d'aigua, temps esplèndit per a salvar-se de criptogàmiques, però poc propens a l'empenta fructífera. En la província d'Alemtejo, el grau higromètric ha pujat tal volta per les corrents sud-atlàntiques i la vinya presenta major abundància.

Diguem, doncs, com a resum, que les impressions, si bé són de bona collita no porten anyada de remarcables quantitats, estant nosaltres en consemblants condicions si les pedregades no haguessin migrat en molts indrets els fruits, i raons totes que no permeten tèmner un descens de valors tal com mostrèn a hores d'ara les transaccions reduïdes per resistència que els vinyaters mantenen a vendre.

PERE J. LLORT.

Treballeu per a que la vostra casa sigui la millor casa del poble, per a que la vostra finca sigui la millor finca de la comarca, per a que la vostra pàtria sigui la millor pàtria del món. Solament així sereu bons ciutadans.

INFORMACIÓ GENERAL

Franquícia postal dels Sindicats. — En virtut de les variacions introduïdes en la llei del Timbre, alguns periòdics han dit que quedava suprimida la franquícia postal de que gaudien els Sindicats.

No hi ha tal. En virtut de les disposicions aclaratòries de dita llei, dictades pel Sr. Dato en 20 de maig, els Sindicats podran gaudir igualment de la franquícia, però subjectant-se a les formalitats següents: El sobre, forçosament té d'ésser imprès amb el nom de l'entitat, fent constar que és Sindicat Agrícola, i això precisament en l'àngul esquerra del sobre. En l'àngul dret s'hi té d'estampar un timbre que digui: «Como encargado del Registro, certifico que este pliego contiene solamente correspondencia oficial.» I això ho té de firmar el secretari del Sindicat. I finalment, entre els dos ànguls, al mig de sobre, deuen campear-hi les S. N. indicadores de ser això Servei Nacional.

—*Els Sindicats Agrícoles d'Arbeca* denominats «Arbeca Nova» i «La Oliva Arbequina», han donat excel·lents proves de profitosa laboriositat. El primer obtingué 90,000 quilos d'oli i el segon aixafà 4,000 quarteres d'olives. Tots els beneficis han anat a parar a' sos associats.

—*Un aiguamoll a Sant Quintí de Mediona.*—En la sala d'actes de l'ajuntament i amb assistència de les autoritats locals i varis delegats dels veïns pobles de La Vid, Terrassola i Riudevittles s'ha celebrat un acte en pro de la construcció d'un aiguamoll que permeti millorar el rec de l'indicat poble i estendre'l al terme dels veïns.

És iniciador del projecte D. Pau Forn, pel qual tingueren paraules d'elogi els senyors Miquel i Cuscó, Carbó Llobet i Via. Es forma una Comissió que té d'impulsar l'obra.

—*La Cambra Agrícola Oficial de Figueres* va proseguir els seus treballs per tal de construir un embals a Crespià que alimenti el canal de què parlàvem en un dels passats números. S'emmagatzemaran en l'estany onze milions de metres cúbics d'aigua per a regar 4,700 hectàrees de terra pertanyent als pobles de Castelló d'Ampúries, Vilabertran, Vilatenim, Vilaseca, Santa Llogaya de Algama, Rimors, Alfar, Fortià i Vilanova de la Muga, amb una derivació per a regar els termes de Espinavesa, Bàscara, Calabuig, Arenys d'Ampurdà, Vulvarache i Armentera.

—*Els Sindicats Agrícoles castellans* han celebrat a Valladolid l'assemblea anyal. De la Federació formen part 122 associacions, de les quals 70 tenen Caixes rurals reunides en una Caixa Central de Crèdit.

S'han estudiat els conflictes socials plantejats en molts pobles, establint en cada Sindicat una secció de regulació del treball i dels salaris, una altra de socors per paro forçós i en combinació amb aquesta una Borsa del Treball.

—*El mercat d'alls de Banyoles*, tracta el Sindicat de dita població, d'evitar que serveixi de gran negoci pels acaparadors. Com és el més important de Catalunya en aqueix fruit, el Sindicat es proposa que els

socis es beneficiïn directament dels guanys que passaven a mans de revedors i intermediaris, i a l'efecte establirà un servei d'informació comercial per tal de saber constantment els preus i situació general del mercat. Es destinaran locals on els socis puguin aportar el fruit que desitgin vendre, cuidant el Sindicat de circular ordres als agents corredors, i d'avançar quantitats a qui en necessiti.

—*L'Associació Regional de Ramaders*, afiliada a la General del regne, tracta de constituir a Barcelona una Associació dins dels fins autoritzats per la llei de Sindicats Agrícoles de 1906, per tal de transformar els productes ramaders, dedicant-se especialment les indústries derivades de l'engreix dels porcs.

—*França es refà* dels daltabaixos de la guerra per medi de l'Agricultura. Segons llegim en un diari de la veïna República, s'ha celebrat a Anneaux un Concurs regional d'Agricultura. Hi ha assistit el ministre del ram, qui mai no desaprofita la ocasió per a freqüentar el tracte amb els camperols, per tal d'estimular-los i atorgar-los-hi recompenses per a premiar el foment i major desenrotllament de la producció.

La collita de cereals d'enguany diu que s'els presenta excellent, de tal faisó, que, estant ja conreada una superfície igual a la d'abans de la guerra, s'espera ja collir prou cereals per a l'abastiment nacional.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Ha acabat el curset de fisiologia vegetal, que ha donat en l'Escola Superior d'Agricultura Mr. Lewis Knudson. Ha resultat altament interessant, quedant professor i deixebles molt complacuts.

—L'ajudant de la Secció de Terra Campa D. Joan Arumí, ha visitat darrerament els camps experimentals de Guissona, Alguaire, Avià i Sampedor, i el de Viticultura D. Llorenç Badell, el d'Esparraguera, per aplicar els primers tractaments anticriptogàmics.

—El Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya D. Jaume Raventós, ha donat una conferència en el Sindicat de Ribarroja de l'Ebre, sobre associacions agrícoles.

—Per al dia 28 d'aquest mes, la Mancomunitat de Catalunya celebrarà un altre Concurs de bestiar. Aquesta vegada serà a Tortosa i de l'espècie cavallina.

Els premis a repartir són: un de 2,500 pessetes i un altre de 1,700 als dos millors cavalls reproductors que es presentin a concurs, i 800 pessetes a cada una de les sis millors eugues. En total són 9,000 pessetes les que es repartiran.

El cartell de convocatòria fixa les característiques que deuen tenir els exemplars que es presentin a concurs. Es desitja premiar reproductors ben aplomats amb un pes de 475 a 600 quilos, de 1 m. 56 d'alçada i que la llargada de la punta de l'espatlla a la juntura de l'anca amb la cuixa, sia igual a l'alçada.

Per tal d'assegurar l'eficàcia d'aquest concurs, així com en els cele-

brats anteriorment, no s'entregarà tot el premi, sinó una part als que en siguin guanyadors, reservant-se la Mancomunitat l'entregar la resta del premi quan s'hagi donat compliment a unes condicions, prèviament fixades, la més important de les quals és la de que les egües premiades deuen ésser cobertes per semental també premiat. D'aqueix modo s'assegura l'obtenció de bons productes.

—El professor de Càlcul infinitesimal Dr. D. Isidre Pòlit i Buixareu, ha sigut nomenat individu de número de la Real Acadèmia de Ciències. Féu son discurs d'entrada el dia 6 d'aquest mes.

Nostra enhorabona.

Bibliografia

PRIMER CONCURS DE BESTIAR PORQUÍ EN LA COMARCA D'OLOT, ORGANIZAT PER LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA.—Josep Sèculi Roca. Un follet 23 planes, 1920.—Editorial Catalana, S. A.

Es un recull dels articles publicats per l'autor en AGRICULTURA i en altres revistes agràries tractant de l'organització, característiques i celebració del Concurs el qual, com saben els nostres lectors, constituí un èxit complet.

El follet porta també fotografies dels exemplars premiats. — E. M.

PER LO SVILUPPO DELLA INDUSTRIA ENOLOGICA ITALIANA. — Arturo Marescalchi. Un volum de 98 planes, 3 lires. — Casa editorial Nicola Zanichelli, Bolonia.

Aquest llibre respon a la necessitat de fer un estudi detingut de les condicions actuals de la producció italiana en vista als pròxims tractats de comerç, amb l'intenció de fixar concretament l'orientació de la nova política econòmica que ha d'establir-se sense perjudicar els interessos de l'agricultura.

L'autor, que és persona que coneix a fons la indústria enològica italiana, com ja ho ha demostrat en altres publicacions i com ho acredita el fet d'ésser actiu president de la Societat dels viticultors italians, exposa primer la natura i les característiques de la producció vinícola italiana; estudia després el comerç interior i exterior del vi en els principals països productors i consumidors i proposa per últim els remeis que han de permetre un desenrotllament vigorós de la indústria enològica italiana en la lluita de competència que ja ha començat i que cada dia anirà accentuant-se. — A. M.

L'AGRICOLTURA NELLA VENEZIA GIULIA. — D. Tamaro. Un volum de 77 planes. 3'50 lires. — Casa Editorial Fratelli Ottavi. Casal Monferrato.

És una petita monografia agrícola del nou territori conquistat per Itàlia. S'hi estudien les condicions econòmiques, climatològiques, demogràfiques, etc., en que es desenrotlla l'agricultura en la comarca, passant en revista també els principals cultius i detallant els mitjans més pràctics per a millorar-los. — J. R.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament a totes les consultes que facin els senyors subscriptors.

M. G. O. BORGES DEL CAMP. — Dirigeixi's a la Secció Social Agrària de la Direcció d'Agricultura de la Mancomunitat, que s'ocupa precisament d'aquestes qüestions. Rebrà gratuïtament tota mena d'informes i notícies. No necessita ni recomanació ni presentació. — X.

J. R. V. BARCELONA. — Per a evitar que les gallines es mengin els ous, no creiem que hi hagi altre remei que matar-les. Es un remei heroic i definitiu. En canvi per a evitar que agafin el vici, posi a llur alcanç un troç d'os de sípia. Generalment lo necessitat de calç determina el vici de trencar els ous per a menjar-se la closca, i d'aquest deriva el vici de menjar-se els rovells.

Les ponedores poden donar resultat. Creiem que les trobarà en qualsevol granja avícola. — J. R.

M. S. TORTOSA.—S'ha parlat del Changlot Real, com d'una varietat meravellosa d'olivera. Producció abundantíssima (cada brot un veritable raïm), rendiment en oli elevat, gran resistència a les malalties, possibilitat de cultivar-lo en tota mena de terres. Es tracta, segons diuen, d'una varietat que posseeix totes les excel·lències. He de confessar-li que no la conec més que per referències i pels anuncis que he llegit, però em semblen massa privilegis reunits en una sola varietat. Desgraciadament és molt difícil poder estudiar baix l'aspecte agrari i econòmic una varietat d'olivera perquè s'ha d'esperar massa temps abans d'estar en condicions per a formular un judici definitiu. Jo li aconsello que adopti en les plantades que farà les antigues varietats del país, farga, solivenca, morruda, que són molt bones i perfectament conegudes, i que, demés, planti també alguns Changlots per a fer observacions comparatives. Aquestes potser no li serviran a vostè, però seran útils per aquells que vinguin després de vostè i que tinguin els mateixos dubtes. — A. M.

B. P. MATARÓ. — El mercat importador més important per la taronja espanyola és a Anglaterra, on els valencians amb una constància meravellosa han arribat a imposar-se venent tots els competidors. No obstant es diu que aviat la competència dels Estats Units, es presentarà menaçadora. A Califòrnia hi han milers d'hectàrees de tarongers quasi tots de la varietat *Washington Navel* que sembla ésser la que a València anomenen *Oval*.

Un altre bon mercat, abans de la guerra, era Rússia, on la nostra taronja no arribava directament sinó després d'haver passat per Hamburg i haver modificat nom i embalatges per a fer-la aparèixer com taronja alemanya. Alemanya també era una consumidora formidable de taronja però la rebia en gran part de Sicília. — T. T.

OLIS

COMISSIONS i
REPRESENTACIONS

LISINI ANDREU

Comerç, 3 : LLEYDA : Telèfon 411

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federació Agrícola Catalano-Balear, com una de les classes de població de major producció

Carolines - Plàtans - Acàcies

Albes - Pollancs de totes classes

.....

Miquel Bosch Batlle
BORDILS (Girona)

SINDICATS

AGRÍCOLS I VINATERS

PER a tota mena de fines per a vi, basses per aigua i construccions de CIMENT ARMAT, la casa

LLUIS SANS

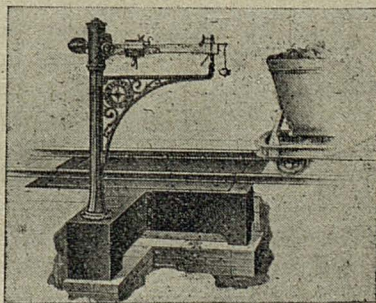
CARRER TRAFALGAR, 14

BARCELONA

té establerta una secció especial de pressupostos i plànols.

BÁSCULES ARISÓ

SANS, 12 : BARCELONA

Báscula model 253 per a pesar vagonetes.

Les utilitzen en quasi tots els Sindicats, magatzems d'olis i vins i indústries, per llur duració, seguretat i exactitud.

Caixes d'acer per a guardar valors

per a obrir amb clau i sense clau. — Demani dibuixos i preus a

ARISÓ : Sans, 12 : BARCELONA

Deu vostè

per a obtenir millor resultat en el tractament contra el «*mildew*» de la vinya, aplicar el

CALDO BORDELEÉS

“ENOL”

i economitza el producte i farà millor treball si l'aplicació és feta per mitjà dels aparells polvoritzadors ECLAIR Vermorel i EXCELSIOR Gobet, legítims.

VICENS VILA CLOSA

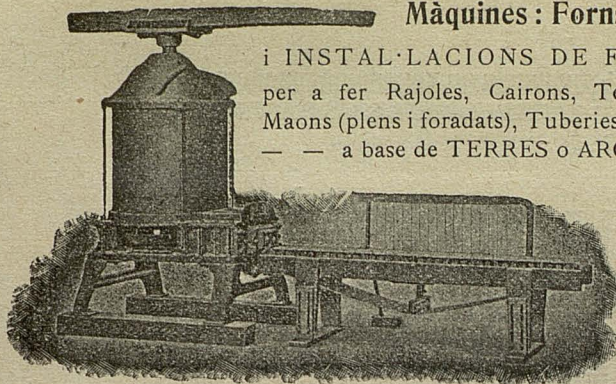
(Successor de Kegels y Vila)

Passeig de Gràcia, 88 : Telèfon 1338 G.

BARCELONA

Maquinària viti-vinícola : Productes enològics i anticriptogàmics.

Demani
prospectes

Màquines : Forns : Accesoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRIGUES
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberies o Canonades,
— — a base de TERRES o ARGILES — —

PREMSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MATXA-
CADORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FABRIQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS, CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

J. F. Villalta, C. E.

(Apartat de Correus) **BARCELONA**

MOTORS I BOMBES
GARDNER

INSTAL·LACIONS COMPLETES PER
A REGAR, FORÇA MOTRIU I AIXECA-
MENT D'AIGÜES, PER MITJÀ D'ELEC-
TRICITAT, GASOLINA O GAS POBRE

J. MAÑÉ JANÉ
SUCCESSOR DE BADIA I MAÑÉ

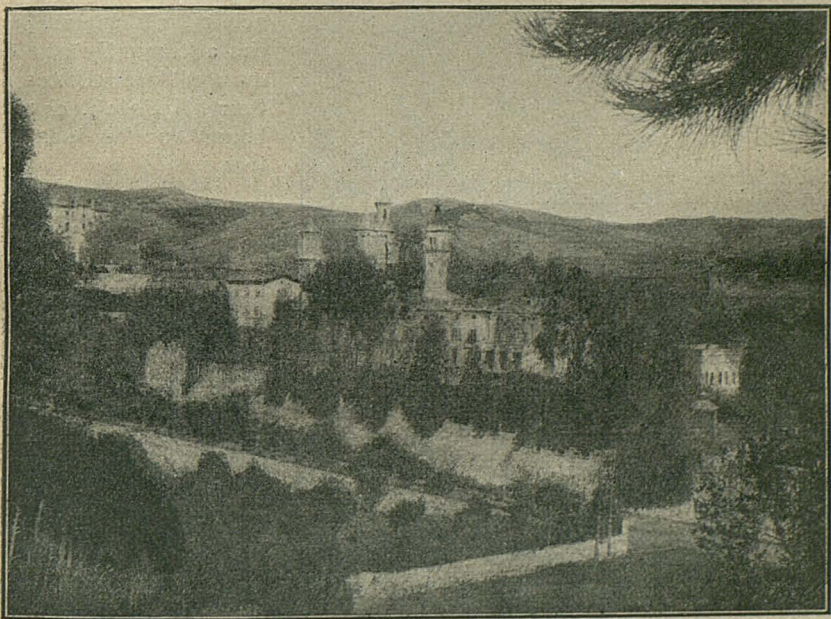
TRAFALGAR, 11

BARCELONA

L'Institut Borrell de les Escoles Pies, a Alella

FEA temps que coneixia de nom la «Torre del Governador», d'Alella, o el que és el mateix, l'Institut Borrell, avui regentat pels P. P. Escolapis i ens decidírem visitar-lo un dia del passat novembre. Dia aprofitat com no n'hi ha gaires.

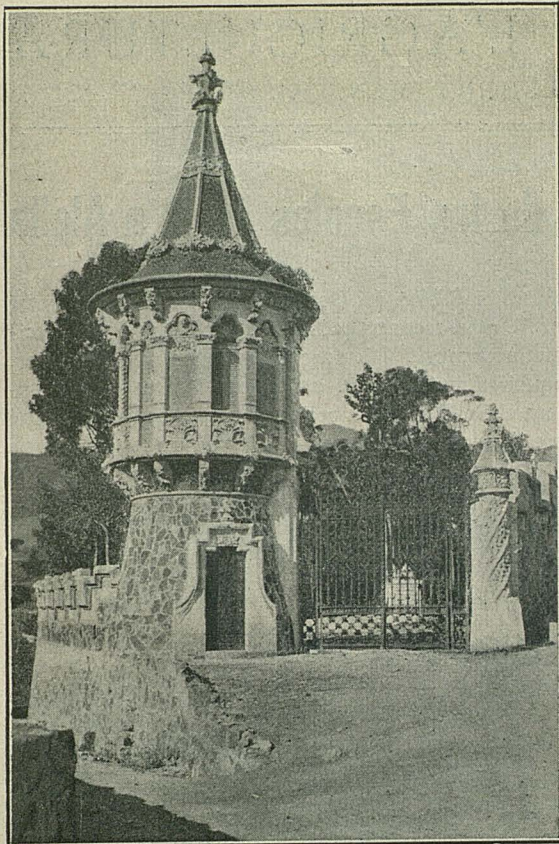
Per a que comencés bé aquell delitós viatge, per a que fos tot ell un enfilall de notes agradívols, sabent el Sr. Baró de Ribelles nostres propòsits, tingué la gentilesa d'enviar-nos l'auto a l'estació de Masnou, i així, en un tancar i obrir

Vista panoràmica de l'Institut Borrell

d'ulls ens trobàrem davant de l'edifici. Ens rebé amb aquella cordialitat escolàpia inconfundible el Rector P. Josep Gual, amic i estimat de data ja un xic llunyana, i en dir-li que desitjàvem enllestir-nos en les tres o quatre hores de què disposàvem, ens advertí que no bastarien per a formar-nos idea d'aquell seguit de jardins i edificis.

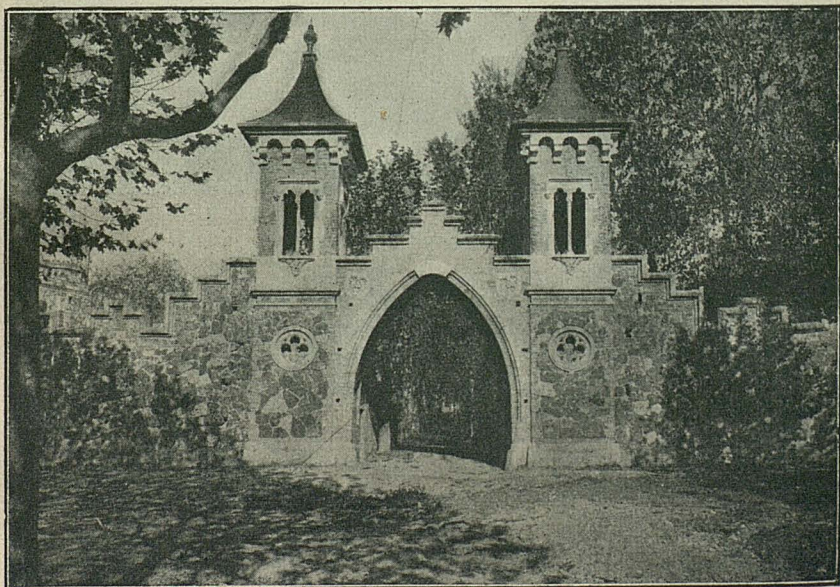
Tenia raó. L'Institut Borrell, bastit en la partida de Comafosca del terme d'Alella, en una considerable extensió on alternen i casen d'una manera encisadora, les plantacions de vinya, l'arquitectura jardineria, les construccions fastuoses i la vegetació sempre exuberant, alegrada per vint i dos estanys, piscines i brolladors, no es coneixerà pas resseguint-lo a correuita. Cal visitar-lo amb deteniment i fer comparances. Demés, es fa precis apendre que tanta riquesa té un

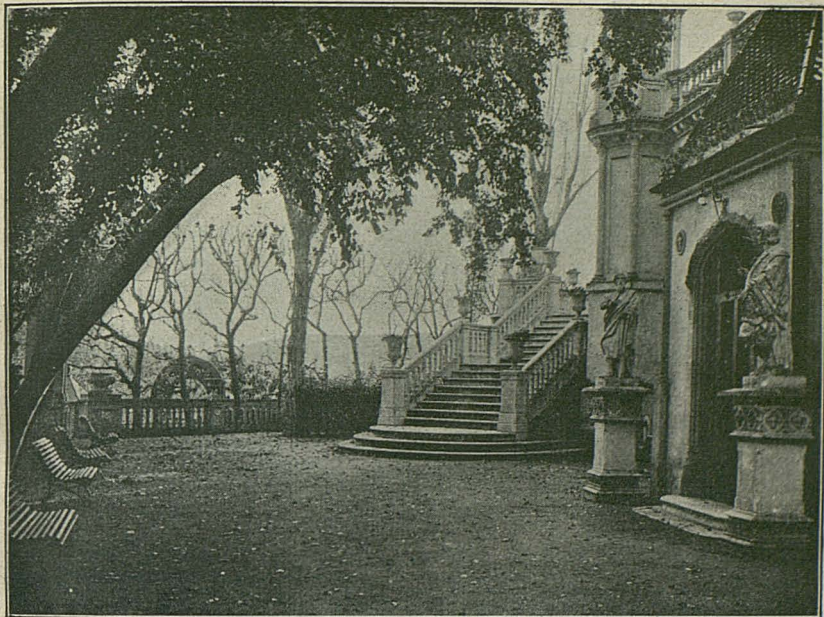
Entrada principal

timbre de valor històrica molt preuada, puix si li diuen la «Torre del Governador», li pervé el nom d'haver sigut propietat de D. Pere de Cardona, qui tenia el comanament de Catalunya a darrers del segle XVIe i se'n podria dir torra de reis, de prínceps i de noble gent, si escalgés enumerar aquí a tots els il·lustres personatges que han intervingut a honorar la seva història, que a comptar des de darrers de la passada centúria s'enobrirà més encara, gràcies a la munificència de son reedificador D. Antoni Borrell i Folch, ciutadà honrat que fou de Barcelona.

Armonitzant amb la frondositat del paisatge, destaca el palau la seva silueta de castell migeval, tant per la impressió d'adi-

Pont del Governador sobre la riera

Terrassa i portalada
de la capella

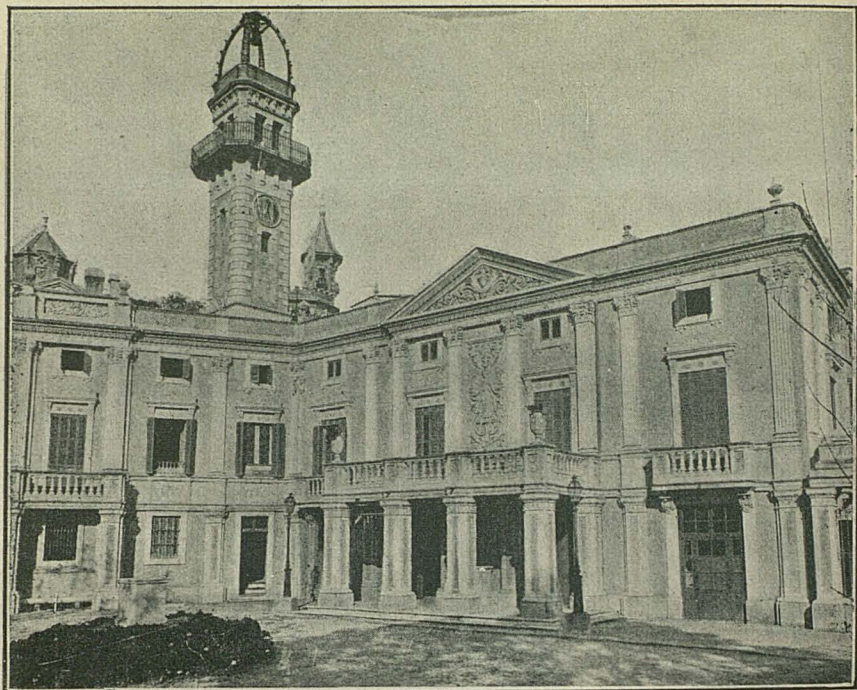
taments successius, com pels estils arquitectònics que'l componen, encara que alguns d'ells estan francament modernitzats i no sempre, però, amb tot el bon gust que seria de desitjar.

S'aixequen torres i xapitells, dibuixant-se sobre el cel, com l'idealitat del seu propietari, que sabia que en una casa no deu ésser tot utilitarisme, sinó que les parets que tanquen, les finestres per on se guaita, els pedriços on s'hi seu, han de tenir el seu encís i la vista ha de trobar-s'hi bé, fruitint tots els encants de l'art de l'arquitectura.

En una mansió tal no podia mancar-hi el gai enquadrament d'un

Llac dels cignes amb el colomar al fons

Detall de la façana superior de l'edifici

parc, folgadoament estès per tota la finca, que fa doblement pintoresca l'accidentació del terreny, ja que obligà a construir ampits i parets, ponts i terraplens, i, com

Terraça dels Museus

Passeig de les estàtues

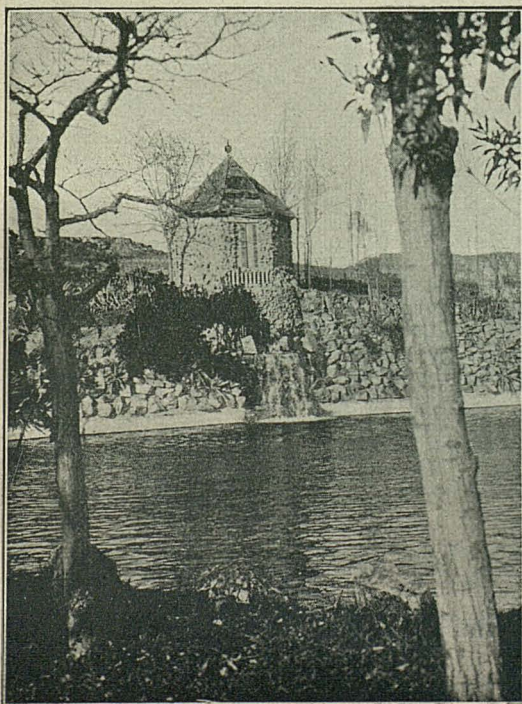
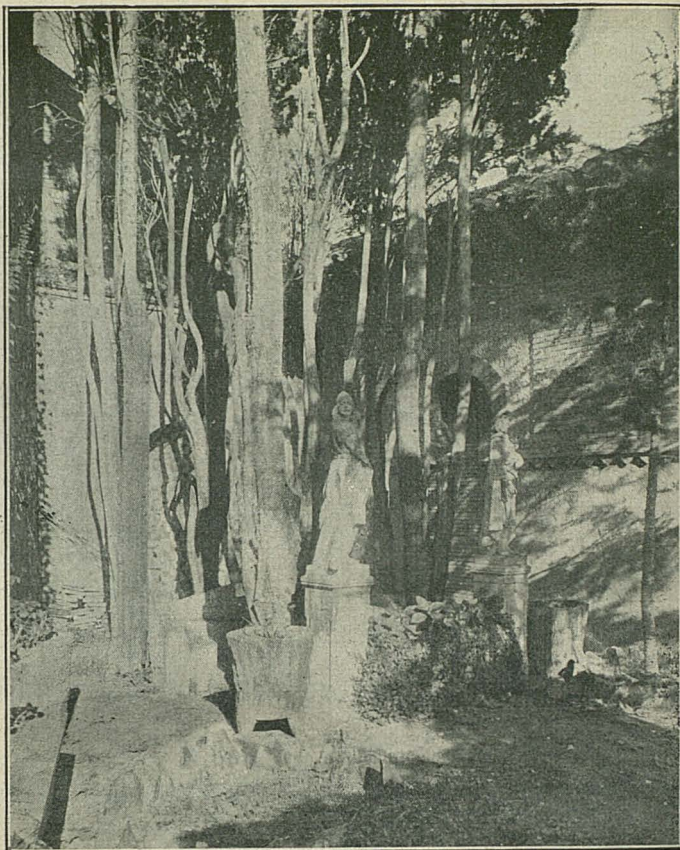
tot, es féu amb riquesa fora mida. El parc fa que no es passi bruscament del camp, tot natural o tot utilitarisme, al palau, tot artifici i refinament. En el jardí es fonen el camp i la casa. El trànsit és successiu: al costat de les plantes i ar-

Brollador de la Glorieta

bres naturals, frescos vivents, ja una mica dirigits per la mà de l'home, s'hi troben esfinxs sobre els arquitectònics pedestals, guardant una reixa; o bé una estàtua destacant sa blancor i omplenant d'encant un bell paratge, i més prop del palau, tocant sos murs, fastuoses escalinates que avancen suau ment, com si semblés que volen

Vestigis de l'antiga «Torre del Governador»

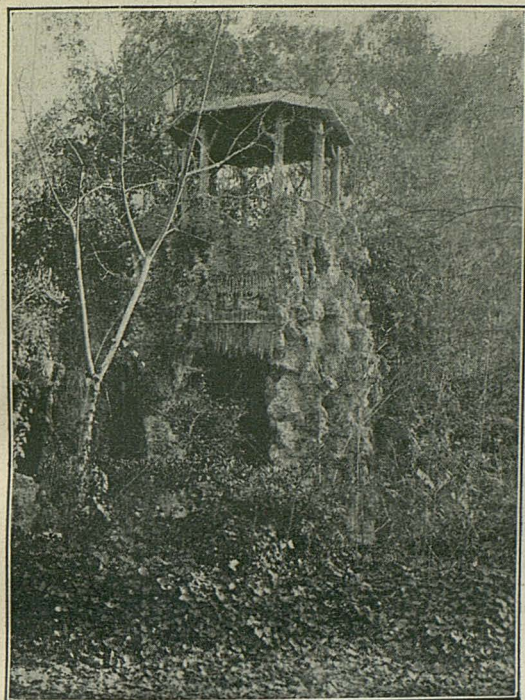

posar-se a l'abast del visitant, convidant-lo a penetrar-hi. Hom hi puja i necessita la promesa d'altres bellesaes, per a no doldre-li abandonar les variades perspectives dels caminals deixats en rera, capçats per portals i enreixats de línies severes i elegants al mateix temps.

La façana principal, d'estil i proporcions novoclassiques, imposa, per sa impressió de magnificència, i enllaça gentilment amb la torre de les hores, que al mateix temps serveix de mirador i destaca prop de l'angle que formen les dues façanes.

Entrem dins; les impressions agradoses iniciades a fora es veuen confirmades per

El llac gran

Cascata

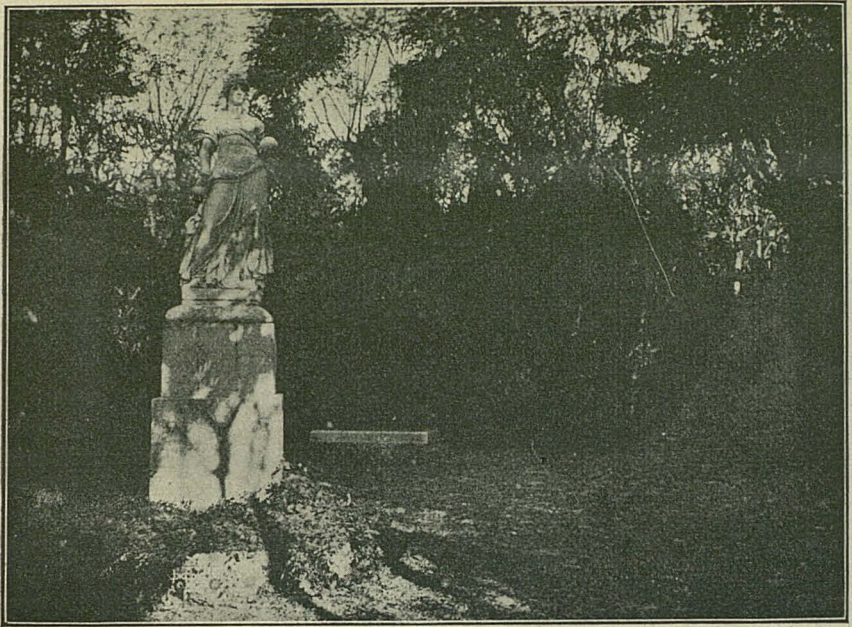
amb pilastres d'ordre compost i la coberta de vidre, per ço que se'n diu també «Sala de cristall», donen a l'estança un encertat conjunt de severitat i alegria; la biblioteca, la sala de música, la d'armes, el museu, amb sa infinitat de joies arqueològiques en gravats, estatuària, pintures, etc., una part dedicada a museu calasanci, el menjador, els dormitoris i, finalment, la capella dedicada a la Puríssima Concepció, ricament adornada amb pintures i motius Renaixement, són tantes altres mostres de la riquesa i bon gust que pot presidir en l'arranjament de les cases, rodejant-nos la vida d'objectes que a la volta que són font de fruïció, ajudin a ennoblir l'esperit, instruint-lo i enlairant-lo.

nombroses i variades dependències en les que no se sap si admirar més el bon gust o el seu esbarjo, dintre les proporcions pròpies d'un edifici de caràcter particular, que els P. P. Escolapis cuiden i conserven com una càrrega annexa a la donació, puix no habiliten per a llur vivenda cap de les sumptuoses sales i dormitoris, sinó modestes habitacions de faisó semblant a la d'altres cases de la Ordre, la qual cosa no deixa d'oferir un contrast ben remarcable en quant a la decoració, mobiliari i demés parament de casa.

Siguin exemple de ço dit l'escalinata principal; el gran saló, amb una escaienta aranya central, mobiliari i quadres, que li donen un simpàtic regust del segle passat; l'«hall», quins murs decorats

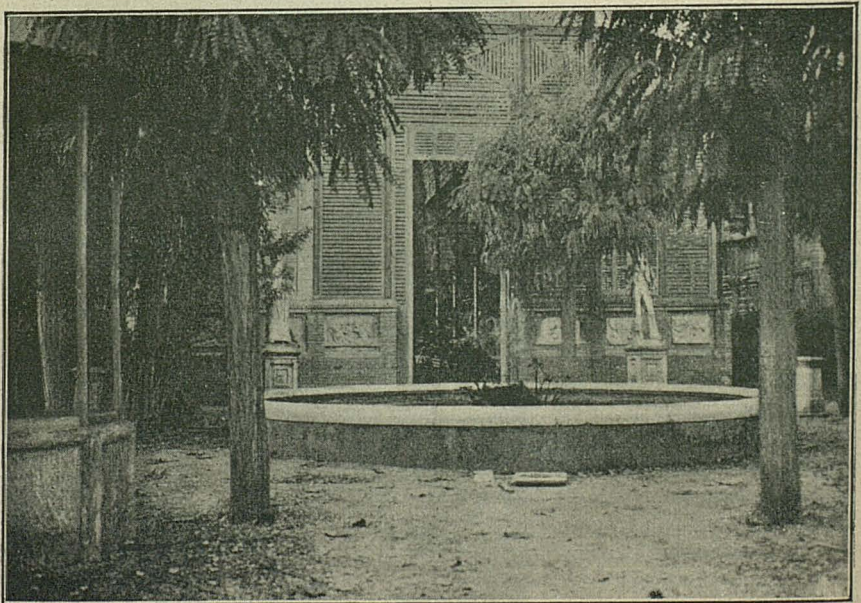

Detall del jardí

Placeta de la Matrona

Mort son fundador sense successió, els hereus de confiança han cedit la finca als P. P. Escolapis, per tal de donar ensenyança gratuïta als nois pobres que

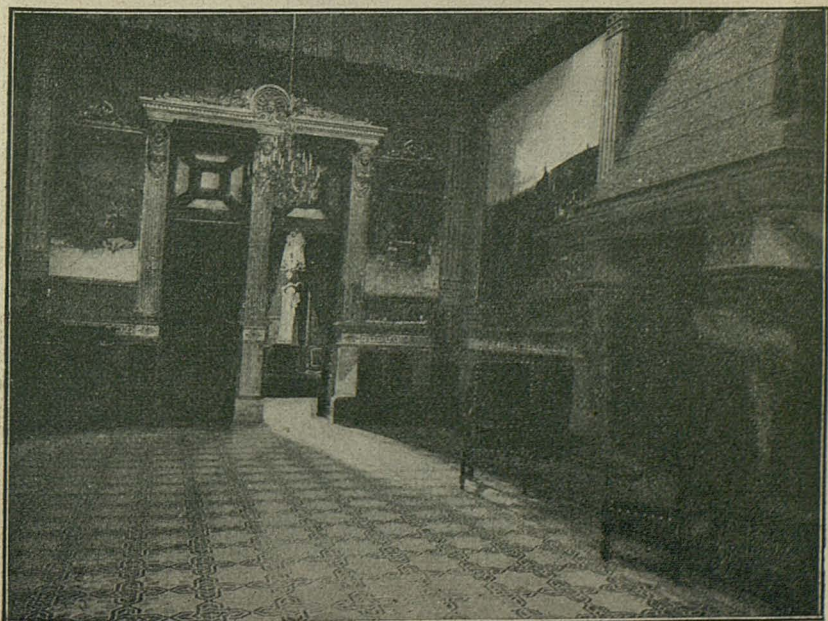
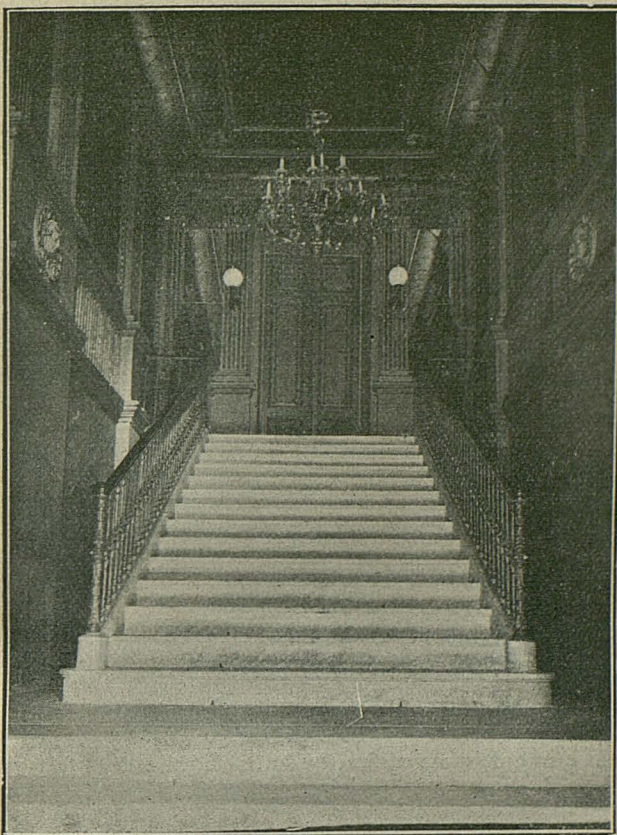

Brollador a l'entrada de l'invernacle

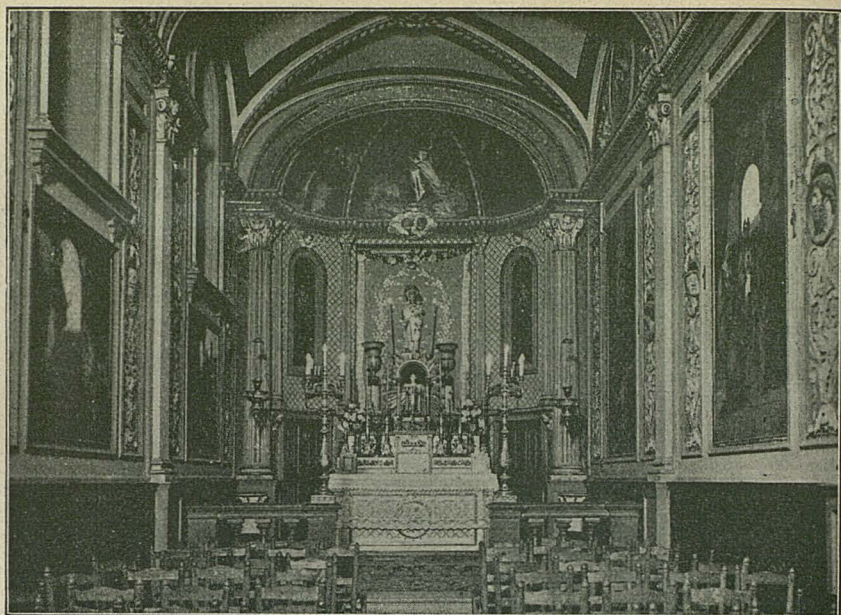
(Seguirà el número vinent).

Escaia

principal

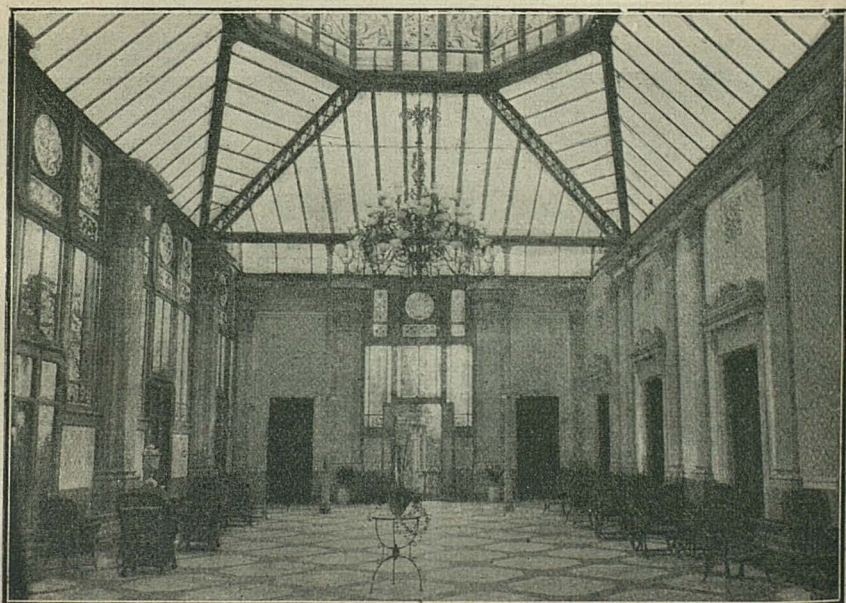
Sala de música

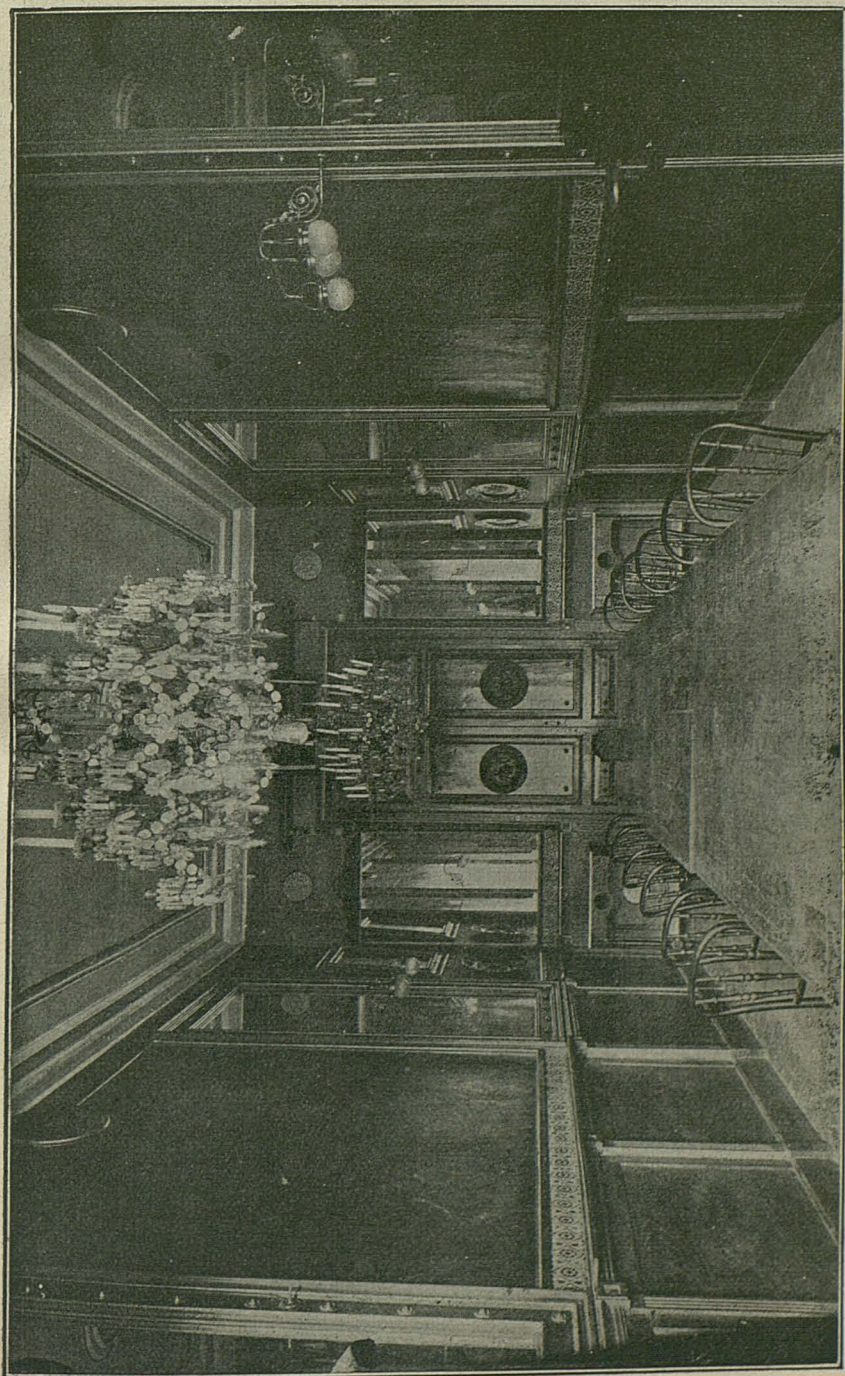
Capella

tenen vocació i aptituds per a estudiar i gaudir dels ensenyaments primaris, comercials i eclesiàstics.

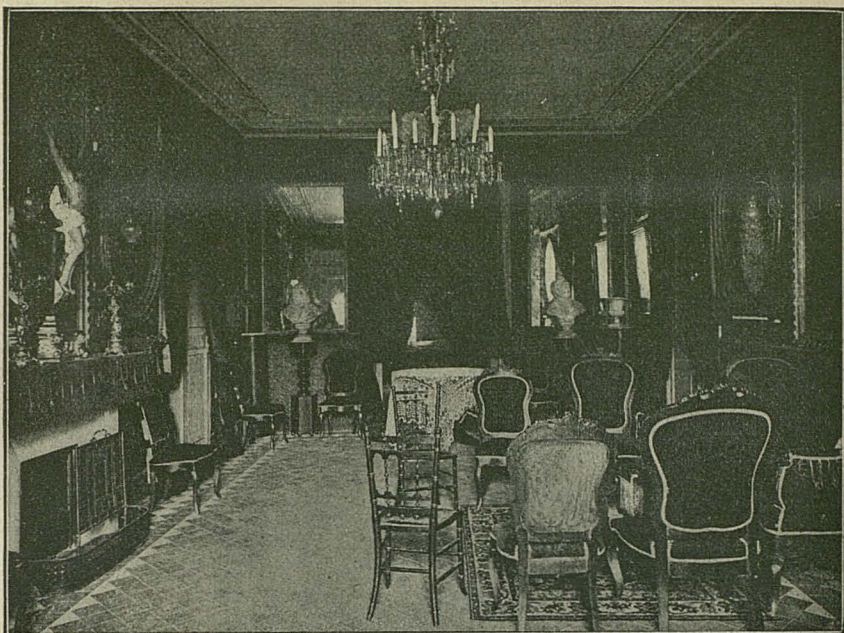
I així, entre mig de tanta edificació admirable, hi està perfectament situada

Sala de crestatl

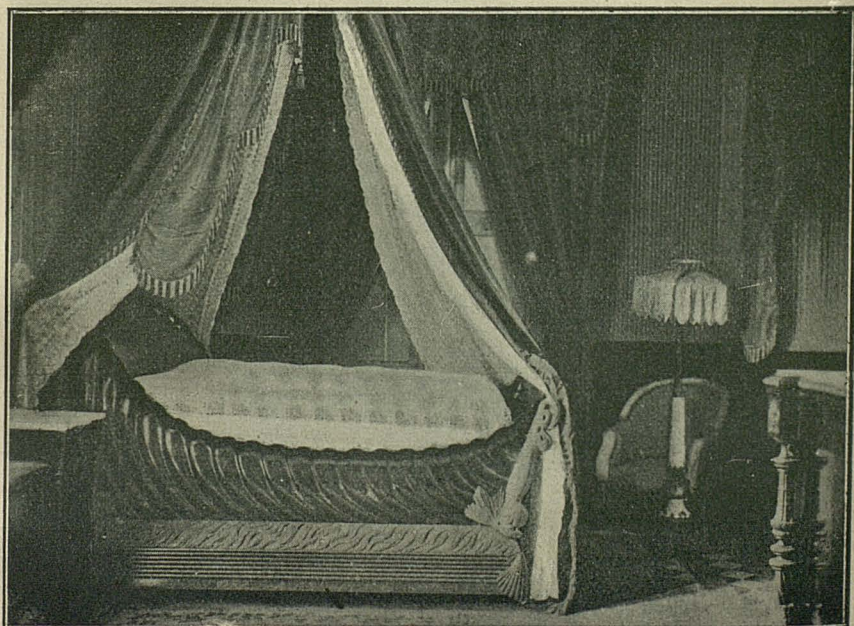
Menjador de gala

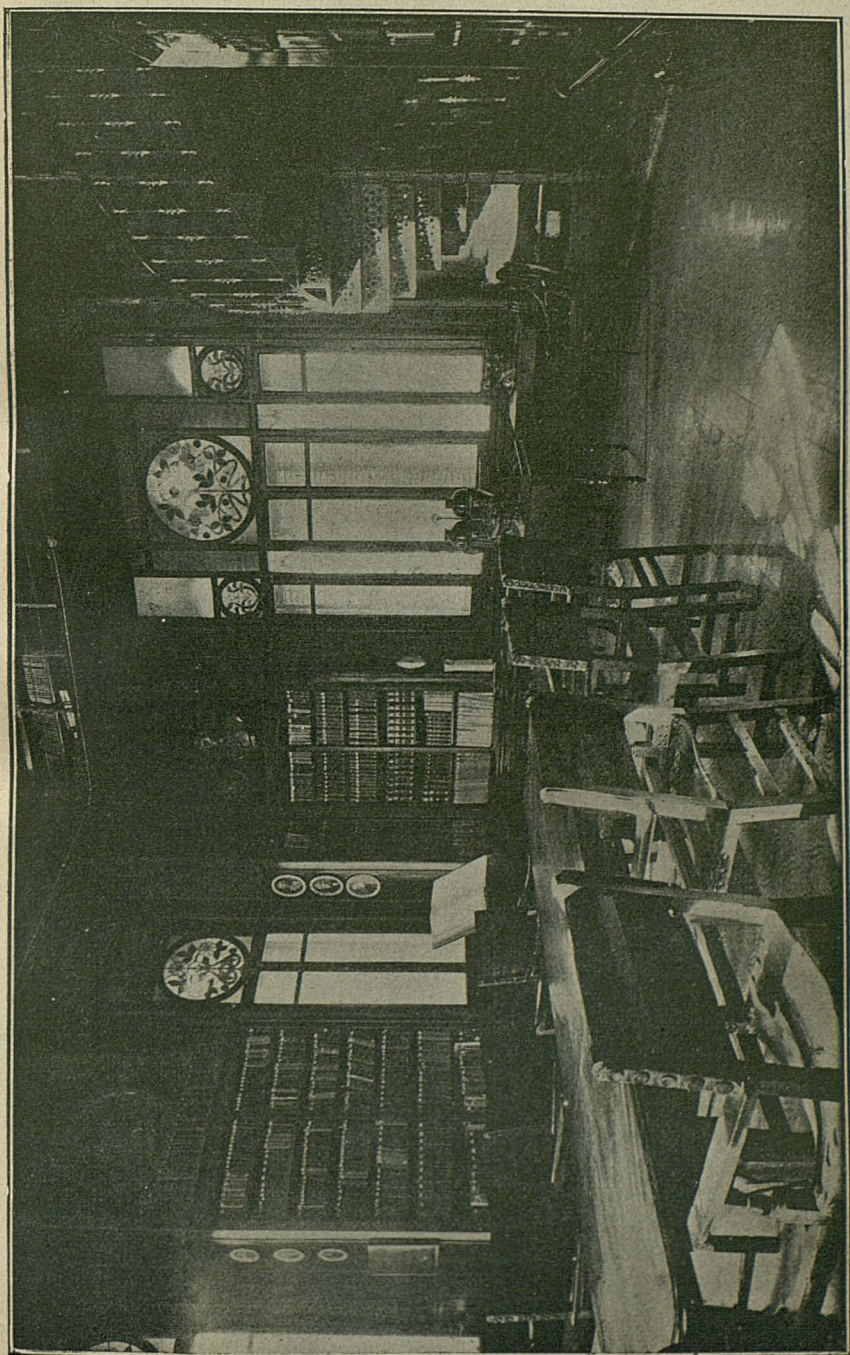
Saló dels retrats

l'escola, i entre mig de la poesia del paratge, hi fan bon complement les cançons i corredisses dels escolars.

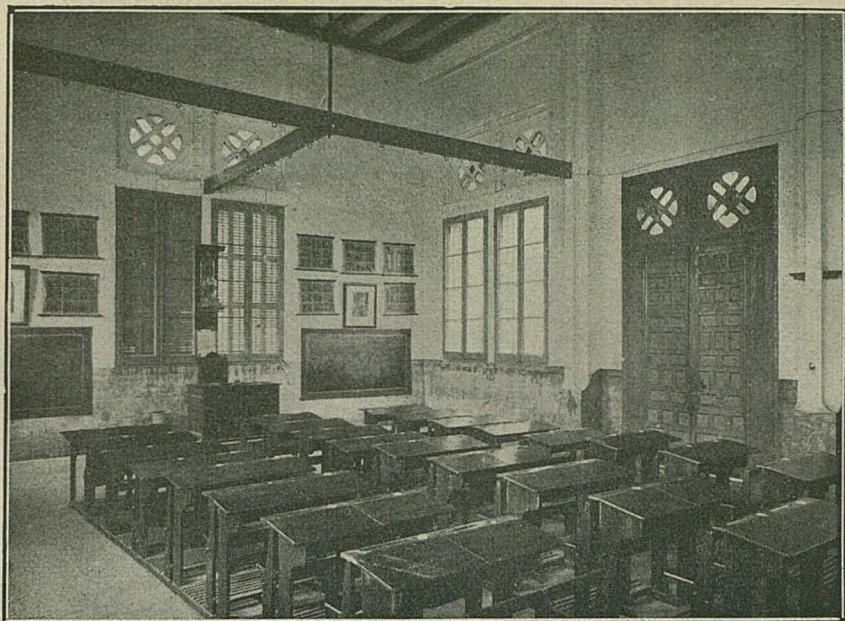
T'en convenceràs, o lector, si hi vas un dia alegre a l'hora de classe.

Dormitori

Biblioteca

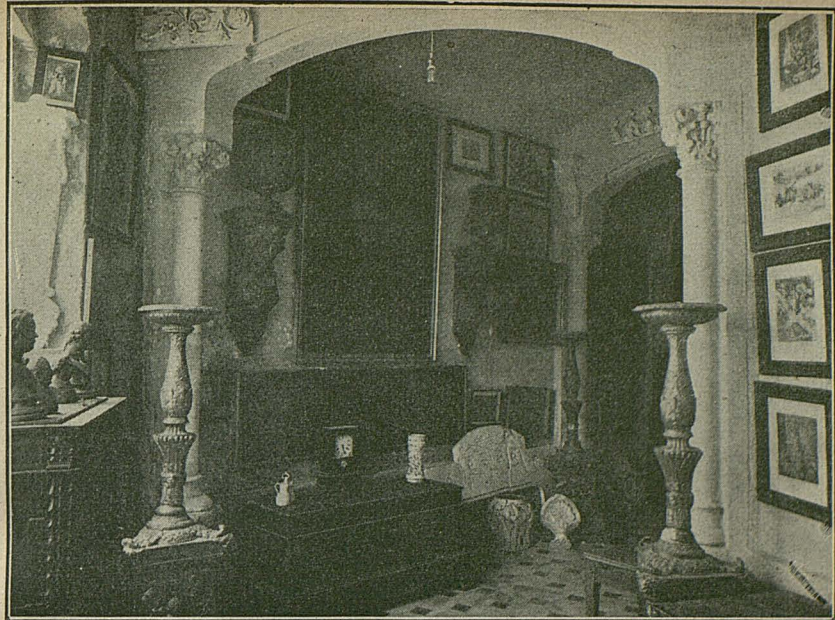

Una aula del Col·legi en l'antic gimnàs

Veuràs la dolça placidesa que ofereix l'Institut Borrell, amb sos museus d'arqueologia, numismàtica, balística, etc., amb ses sales, mobiliari i demés riques dependències, que no són pas més riques que les extensions de jardí i les tires de vinya que, encarades al mar, festonegen la part alterosa de la finca, en la qual perquè

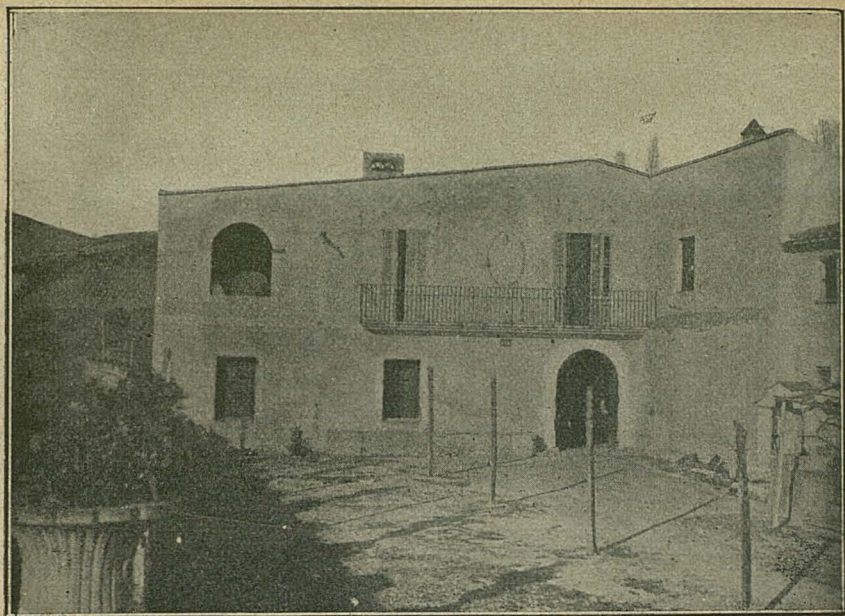
Vista general del Museu

Detall del Museu

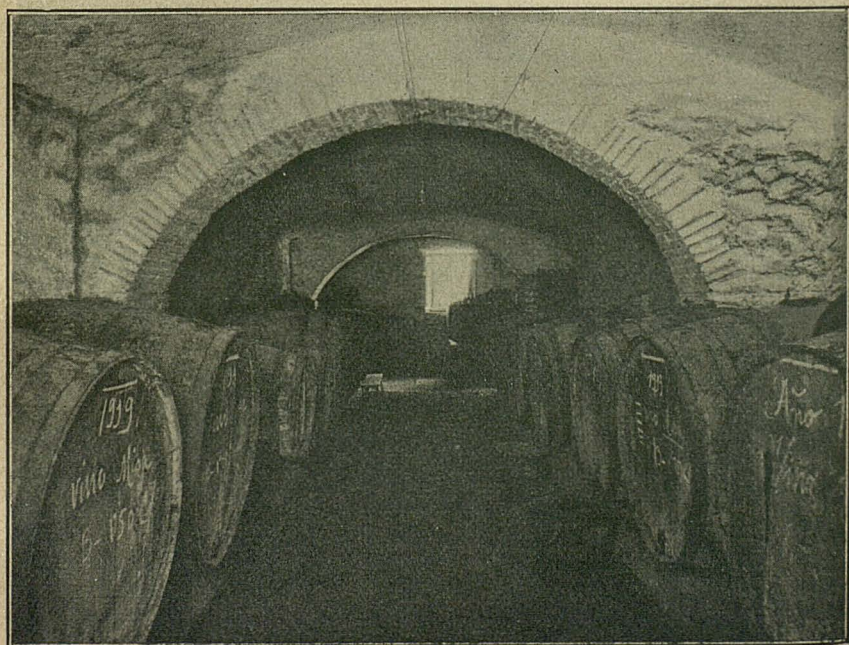
Museu Calasanci

La masia

tingui una varietat més en ses construccions arquitectòniques, s'hi alça també una casa pagesa, una típica masia catalana.

VALERI SERRA I BOLDÚ

El celler

(Fots. Castell)